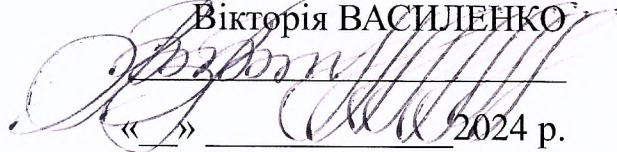

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ НАЗЕМНИХ СПОРУД І АЕРОДРОМІВ
КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИЗАЙНУ ТА ГРАФІКИ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
Вікторія ВАСИЛЕНКО

«__» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)
ВИПУСКНИЦІ ОСВІТЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 022 «ДИЗАЙН»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ДИЗАЙН»**

Тема: ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА КУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРУ

Завідувач:

ВАСИЛЕНКО Світлана Андріївна
402Б

Докладник:

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри КТДіГ
ВАСИЛЕНКО Ксенія Богданівна

Рецензент:

кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри КТДіГ
ВАСИЛЕНКО Олена Трифонівна

Заступник:

професор архітектури, професор,
професор кафедри КТДіГ
ВАСИЛЕНКО Володимир Георгійович

Київ – 2024

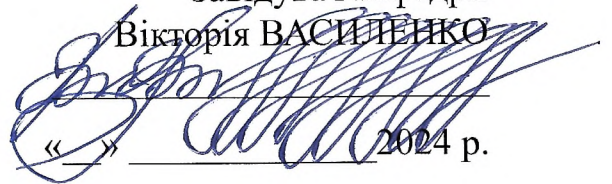
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет наземних споруд і аеродромів
Кафедра комп'ютерних технологій дизайну і графіки
Галузь знань: 022 «Культура і мистецтво»
Спеціальність: 02 «Дизайн»

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Вікторія ВАСИЛЕНКО

«   »   2024 р.

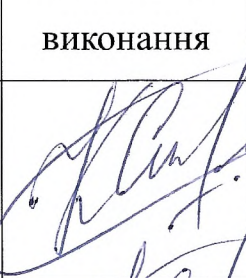
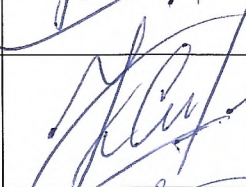
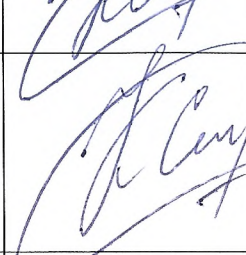
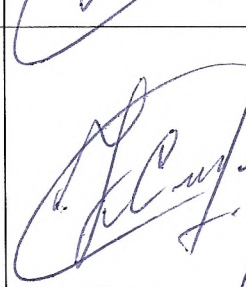
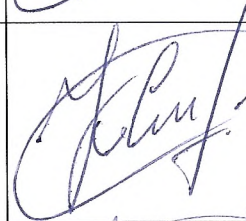
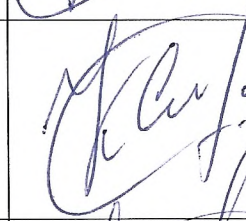
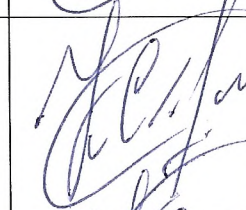
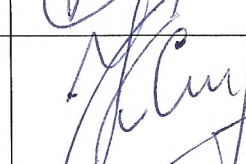
ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

ХАРЧЕНКО Світлани Андріївни

1. Тема кваліфікаційної роботи «Дизайн середовища культурного центру», затверджена наказом ректора від «14» березня 2024р. №392/ст.
2. Термін виконання: з 20.05.2024 по 16.06.2024
3. Вихідні дані: ситуаційна схема, плани поверхів.
4. Зміст пояснювальної записки: титульний аркуш, завдання, реферат, зміст, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:
ситуаційна схема благоустрою території, план до перепланування приміщень, план зонування приміщень, плани приміщень з розташуванням меблів, плани підлоги та освітлення, перспективні зображення інтер'єру, розгортки стін приміщень, креслення авторських розробок предметів наповнення інтер'єру.

6. Календарний план-графік

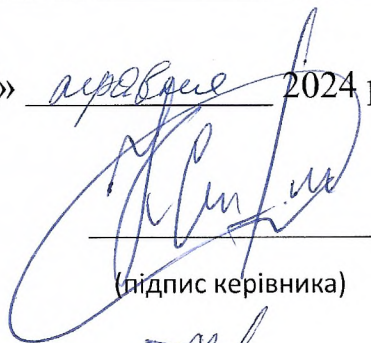
№ з/п	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Підібрати матеріали вітчизняного та світового досвіду проєктування інтер'єрів навчальних закладів.	20.05.2024- 22.05.2024	
2	Виконати пошукові ескізи та розробити дизайн-концепцію інтер'єру.	22.05.2024- 24.05.2024	
3	Розробити плани по рівням. Визначити функціональне зонування та відповідне умеблювання приміщень.	24.05.2024- 27.05.2024	
4	Виконати план підлоги із специфікацією підлогових покриттів; план стелі з розташуванням освітлювальних приладів.	27.05.2024- 31.05.2024	
5	Виконати розгортки стін приміщень 3Д візуалізацію інтер'єрів обраних приміщень.	31.05.2024- 02.06.2024	
6	Розробити ансамбль предметів наповнення інтер'єру. Виконати робочі креслення власник розробок.	02.06.2024- 04.06.2024	
-	Оформити пояснювальну записку до кваліфікаційної роботи відповідно до вимог.	04.06.2024- 06.06.2024	
.	Підготувати доповідь, оформити презентацію та альбом проєкту.	06.06.2024- 10.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

Назва розділу	Консультант (посада, П.І.Б)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Нормативна база	д. арх., професор, професор КТДіГ, ЧЕРНЯВСЬКИЙ Володимир Георгійович		
Конструктивне вирішення	к.т.н., доцент професор КТДіГ БАШТА Олена Трифонівна		

8. Дата видачі завдання: «30» червня 2024 р.

Керівник

_____
(підпис керівника)

РОЖАК-ЛИТВИНЕНКО

Ксенія Богданівна

Завдання прийняла до виконання

_____
(підпис випускника)

ХАРЧЕНКО

Світлана Андріївна

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломного проєкту «Дизайн середовища культурного центру» складається з: 82 сторінок тексту, 46 рисунків, 54 використаних джерел, 1 додатку.

Ключові слова: культурний центр, дизайн інтер'єру, Арт-Братислава.

Актуальність теми:

На території України велика кількість споруд культурного призначення, «отриманих в спадок» від радянських часів, що втратили свою привабливість та актуальність в сучасних умовах. Зазвичай більшість з них занедбані, зруйновані або використовуються не за призначенням, проте в перспективі можуть стати фундаментом для створення актуальних мистецьких осередків, адаптованих до потреб сьогодення.

Хоча попит на культурні центри є досить високим як у світі, так і в Україні, наразі не існує чіткої схеми проєктування інтер'єрів таких приміщень, а наукова база досить обмежена.

Об'єкт проєктування: культурний центр «Арт-Братислава».

Предмет проєктування: дизайн інтер'єру культурного центру.

Мета дипломного проєкту: полягає у створенні сучасного простору культурного центру в умовах ревіталізації будівлі пострадянського кінотеатру.

Методи проєктування: дослідження історії проєктування культурних центрів включає аналіз наукових та технічних джерел з обраної тематики, узагальнення інформації, порівняльний аналіз, визначення найбільш доцільних засобів дизайну та рішень щодо об'ємно-планувальної структури, мистецької та технологічної концепції простору культурного центру, а також застосування методу комп'ютерного 3D-моделювання.

Практичне значення проєктування: полягає у застосуванні знань, отриманих при теоретичному дослідженні, в проєктуванні середовища культурного центру. Результатом проєкту є формування інноваційного, творчого, доступного простору для залучення суспільства до культурного розвитку та дозвілля.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО І ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ (КІНОТЕАТРІВ)	9
1.1. Виникнення культурного центру як закладу та його історія.....	9
1.2. Історія створення кінотеатрів та культурних центрів на теренах України....	13
1.3. Сучасні тенденції в оформленні в Україні та за кордоном.....	18
Висновки до 1-го розділу.....	24
Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ	25
2.1. Загальні вимоги до проектування культурного центру.....	25
2.2. Ергономічні норми меблевого облаштування простору.....	30
2.3. Вплив кольору і рекомендації до стилістики.....	36
Висновки до 2-го розділу.....	42
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ КУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРУ	43
3.1. Загальна інформація про об'єкт проектування.....	43
3.2. Благоустрій прибудинкової території.....	50
3.3. Функціональне зонування та планувальні рішення.....	52
3.4. Дизайн-концепція закладу.....	58
3.5. Оздоблення приміщень та колірне вирішення.....	60
3.6. Авторські розробки.....	68
Висновки до 3-го розділу.....	70
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Культурно-мистецький центр є багатофункціональною будівлею, призначеною для організації дозвілля для всіх соціальних груп населення, пропонуючи різноманітні можливості для активної творчої участі без потреби в спеціальній підготовці або відборі. Він також забезпечує проведення театральних концертних заходів у спеціально обладнаних залах з комплексом приміщень для обслуговування. Через зростання щільності забудови та соціально-економічний розвиток міст виникає необхідність у створенні закладів дозвілля та культури. Сьогодні традиційні експозиційні, культурно-видовищні та дозвіллі будівлі втратили привабливість для публіки і не відповідають сучасним вимогам відвідувачів. Їх замінюють культурно-мистецькі центри, що оперативно реагують на потреби часу.

Актуальність теми. На території України велика кількість споруд культурного призначення, «отриманих в спадок» від радянських часів, втратили свою привабливість та актуальність в умовах сьогодення. Зазвичай більшість з них занедбані, зруйновані або використовуються не за призначенням, проте вони можуть стати фундаментом для створення актуальних мистецьких осередків створених під потреби сьогодення.

Хоча попит на культурні центри є досить високим як у світі, так і в Україні, наразі не існує чіткої схеми проєктування інтер'єрів таких приміщень, а наукова база досить обмежена.

Об'єкт проєктування: культурний центр «Арт-Братислава».

Предмет проєктування: дизайн інтер'єру культурного центру.

Мета дипломного проєкту: полягає у створенні сучасного простору культурного центру в умовах ревіталізації будівлі пострадянського кінотеатру.

Завдання:

- дослідити та зробити аналіз закордонного і вітчизняного досвіду розвитку культурних центрів;

- дослідити та визначити необхідні норми та вимоги до проєктування обраного закладу;
- розробити концепцію дизайну середовища культурного центру;
- розробити проєктні креслення планувальних рішень;
- розробити 3D візуалізації.

Методи проєктування: дослідження історії проєктування культурних центрів включає аналіз наукових та технічних джерел з обраної тематики, узагальнення інформації, порівняльний аналіз, визначення найбільш доцільних засобів дизайну та рішень щодо об'ємно-планувальної структури, мистецької та технологічної концепції простору культурного центру, а також застосування методу комп'ютерного 3D-моделювання.

Практичне значення проєктування полягає в застосуванні знань, отриманих при теоретичному дослідженні, при проєктуванні середовища культурного центру, а також у можливості спровадження інноваційного, творчого, доступного простору для залучення суспільства до культурного розвитку та дозвілля.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО І ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ (КІНОТЕАТРІВ)

1.1. Визначення явища «культурний центр», його виникнення та історія

Популяризація мистецтва в суспільстві є важливою складовою для формування культурних цінностей, стимулювання креативного мислення та сприяння всебічного розвитку емоційного інтелекту. Мистецтво можна поширювати за допомогою різних методів, таких як організація фестивалів, виставок, залучення до спільнот, відкриття спеціалізованих освітніх закладів і гуртків для дітей. Одним з найефективніших способів залучення суспільства до культурного зростання є створення культурних центрів, які стають мистецьким осередком та своєрідним «магнітом» для громади [47].

Культурний центр є структурою або установою, яка слугує розвитку мистецтва та культури. Він може бути організацією громадського характеру, будівлею, що належать приватним особам, чи установою, що фінансуються державою або керується активістами [50]. Культурні центри, що також можна назвати арт-центрами, є багатофункціональними просторами, які забезпечують доступ до різноманітних культурних послуг, сприяють участі громадян у культурному житті та пропонують можливості для творчого збагачення та розваг. Культурні центри можуть мати різну спрямованість та цільові завдання. Вони можуть здійснювати інформаційно-ознайомчу, просвітницько-мистецьку, освітню, розважальну діяльність. Поєднувати в собі декілька функцій одночасно, в залежності від потреб громади та середовища, в якому вони розташовані. Залежно від спрямованості, культурний центр може включати універсальні або спеціалізовані приміщення такі як бібліотека, освітній та виставковий простір, майстерня, студія танцю, кінопроекційна зала, театральна зала, музична зала, приміщення для технічного обладнання, їдальня або кафе та ін. Культурним

центром може бути театральний комплекс, мультиплекс, галерея, студія, майданчик для музичних виступів, майстерня, музей, освітня установа або громадська організація спеціалізована на мистецтві або приміщення для мистецьких подій з технічним обладнанням [20].

Явище «культурного центру» поширене у багатьох країнах світу, зокрема і в колишніх радянських республіках, але історично різні моделі культурних центрів були розроблені в західних країнах. Історія становлення та виникнення культурних центрів все ще залишається відносно мало дослідженою в академічному середовищі [40].

Історія виникнення та розвитку культурних центрів охоплює тривалий шлях, що починається з давніх часів існування людства. Концепція культурних центрів еволюціонувала з часом, відображаючи мінливі потреби та цінності суспільства.

У стародавніх цивілізаціях, таких як античні Греція та Рим, публічні простори, зокрема, театри та форуми, слугували культурними центрами, де люди збиралися на вистави, дебати та громадські заходи. У середньовічний період монастирі та собори часто виступали як центри культури, зберігаючи та поширюючи знання через рукописи, проводячи релігійні церемонії та підтримуючи мистецтво. В епоху Відродження виникли культурні центри в італійських містах-державках, таких як Флоренція та Венеція, де меценати, такі як родина Медичі, підтримували митців, науковців та філософів. У колоніальну епоху XVI ст. європейські держави відкривали культурні інституції на колонізованих територіях для просування власних ідеологій. Бібліотеки, музеї та театри часто слугували інструментами колоніальної пропаганди та культурної асиміляції [19].

У XVII-XVIII ст.ст., із поширенням просвітництва, в Європі з'явилися салони, кав'ярні та бібліотеки як місця для інтелектуальних обмінів та культурного спілкування. Наприклад, Британський музей, заснований у 1753 році, став важливим центром для збереження та дослідження мистецьких артефактів. У XIX ст. публічні бібліотеки, музеї та концертні зали стали

визначними культурними центрами, що мали на меті навчати та розважати широку аудиторію [16].

Моделі функціонування культурних центрів у різних країнах Європи суттєво відрізняються через історичні, політичні, соціально-економічні процеси, а також у зв'язку з національними, регіональними та місцевими особливостями кожної з них. Паул Боген, що плідно займається дослідженням та розвитком проєктів у сфері мистецтва та культури по всьому світу, писав у своєму дослідженні: "перші приклади мистецьких/культурних центрів на більшій частині Європи можна відслідкувати до ініціатив, започаткованих робітничими рухами наприкінці XIX та на поч. XX ст. (до Другої світової війни). Наприклад, в Англії вони входили до складу об'єктів профспілок та громадських будівель, що називалися Народними палацами; у Скандинавії – Folkets Hus (Народні будинки), а в Іспанії – Ateneos або Casa del Pueblo's".

П. Боген вказує на те, що ці осередки початково не були створені як мистецькі або культурні центри в сучасному розумінні, а надавали різноманітні послуги, недоступні широкій громадськості того часу, включаючи освіту, охорону здоров'я та соціальні послуги. Однак часто вони включали простори для занять декоративно-прикладним мистецтвом та місця для театральних і музичних виступів [53].

Прикладом ранніх культурних центрів можуть бути громадські об'єкти, що були споруджені в Латвії та Естонії у другій половині XIX ст. з метою надання простору для різноманітних соціальних, освітніх, культурних та дозвіллевих заходів. У Болгарії в сер. XIX ст. також були створені культурні громадські центри, що мали національну назву "Читалішта". Згідно зі звітом ЮНЕСКО, перші "Читалішти" були засновані в 1856 р. і з того часу стали основною організаційною одиницею болгарського суспільства. Ці установи здійснюють культурно-просвітницьку діяльність, спрямовану на збереження звичаїв і традицій болгарського народу, а також забезпечення доступу до інформації та поширення знань. Згідно з висловлюванням Богена, після Другої світової війни процес будівництва загального добробуту на більшій частині Західної, Північної

та Південної Європи, а також державне фінансування мистецтва та культури сприяли створенню та підтримці мистецьких і культурних центрів. Крім того, в керованому Радянським Союзом, східному блоці європейських країн кожне місто, районний центр та село мали свій державний "Будинок культури", багато з яких існують і сьогодні. У другій половині ХХ ст. поряд із державними та муніципальними культурними центрами в Західній Європі стали з'являтися різноманітні типи неурядових і приватних інституцій [40; 53].

В сучасному розумінні явище культурного центру як об'єкту мистецько-культурного, освітнього, дозвілєвого простору стало актуальним не так давно. В умовах пострадянської віднови культурного життя водночас з прогресивним розвитком сучасних технологій та переходу суспільства в онлайн, в Україні стає все більш актуальним створення осередків арт-просторів, пристосованих для всіх верств населення. Одночасно цей простір стає місцем для популяризації та просування сучасних митців, творчих об'єднань, театрів [41].

В умовах зростання ролі сучасного мистецтва як закордоном, так і в Україні особливо актуальними стають дослідження у сфері архітектурного формування об'єктів, пов'язаних з виставковою діяльністю, зокрема, арт-центрів. В Україні у мистецькій сфері спостерігаються суперечливі тенденції.

Проведений аналіз культурних закладів свідчить про те, що їхня структура не завжди відповідає сучасним вимогам: часто спостерігається неприродне розміщення та штучне адаптування будівель та приміщень для потреб культури.

Центри мистецтва представляють новий формат споруд для культурних подій, який почав активно розвиватися в архітектурі наприкінці ХХ ст.. Їх функціональна структура включає експозиційні, розважальні та відпочинкові можливості. Проаналізувавши досвід проектування цих центрів в Україні, стає очевидним, що наразі недостатньо уваги приділяється якісному плануванню, оптимальному використанню простору та відповідності сучасним вимогам експозиційних приміщень. Це пов'язано з відсутністю науково обґрунтованих концепцій для архітектурно-планувального проектування та застарілістю нормативних документів [20].

1.2. Традиція спорудження кінотеатрів на території України та підходи до їх трансформації

У радянські часи в Україні культурне будівництво, зокрема, створення кінотеатрів і будинків культури за типовими проєктами, мало стратегічне значення, обумовлене кількома факторами. Перш за все, це було необхідно для забезпечення доступу населення до культурних і розважальних заходів, що сприяло ідеологічному впливу на громадян. Таким чином, культурні споруди використовувалися як засоби масової пропаганди радянської ідеології та демонстрували досягнення культурного життя Радянським Союзом. Крім того, будівництво кінотеатрів було частиною масштабної програми розвитку інфраструктури міст і населених пунктів, спрямованої на підвищення рівня життя, задоволення соціокультурних потреб населення та просвітництво громадян. Використання типових проєктів кінотеатрів дозволяло знизити витрати та прискорити будівництво, що відповідало принципам економії ресурсів і масовості в радянській архітектурі та плануванні [18; 35].

З плином часу такі об'єкти застаріли, в епоху незалежності України ми отримали архітектурний баласт у вигляді споруд, що не використовуються за призначенням, а часто і зовсім не є актуальними. З початку 2000-х років будівлям культурного призначення не надавалося потрібної уваги, не проводились ремонтні роботи. Більшість споруд перероблені, напівзакинуті, закинуті чи взагалі майже зруйновані. Велика кількість будівель радянської спадщини є занедбаними, паплюжать архітектурний код міста та стають осередком для безпритульних.

Втім, яким би не був історичний контекст, споруди радянських часів є частиною нашої історії. Вони мають певну культурну цінність в архітектурному та декоративному аспекті. Більшість будівель того часу мають приналежність до радянського модернізму та конструктивізму, деякі оздоблені унікальними мозаїчними панно.

Незалежно від нашого ставлення до радянської епохи та її спадщини, колишня міська організація мікрорайонів є вдалим прикладом симбіозу

модерністської архітектури та природи. У всіх випадках кінотеатри оточені скверами, фонтанами і алеями, і це варто зберігати. Недоречно знищувати архітектурну спадщину, навіть з «позитивною» метою будівництва нового ТРЦ. Споруди кінотеатрів можна використовувати як центри для громадських обговорень, картинні галереї, культурні центри або місця для дитячого дозвілля, надаючи нових сенсів «помираючій» архітектурній спадщині [45].

Вдалим прикладом надання «нового життя» радянській будівлі кінотеатру є новостворений культурний кластер «Краків», що раніше був однойменним кінотеатром.

Кінотеатр Краків у Києві, на Русанівці, було побудовано в 1968 році. Проєкт будівлі «Кракова» – один із типових проєктів 1965-1970 років з широкоформатним екраном та однією залом на 800 місць (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Фасад кінотеатру «Краків»

Кінотеатрів, побудованих за цим проєктом, було безліч на території Радянського союзу та щонайменше сім на території України. Більшість із них наразі знесені або закинуті. Вони мали невеликі відмінності у вигляді фасадів, де в оздобленні були використані мозаїки та вітражі авторства місцевих художниць.

Крім цього, кінотеатри такого типу особливо любили доповнювати фонтанами та скверами, що є чудовим підґрунтям для створення повноцінного рекреаційного середовища.

У пострадянський період будівля не використовувалася за прямим призначенням та здавалася в оренду різним комерційним організаціям. З 2009 р. колишній кінотеатр пустував та поступово руйнувався, споруду готували до знесення, а на його місці мали намір побудувати торговельний центр. Але у 2014р. місто зупинило процес приватизації та наміри демонтувати споруду. З 2016 р. кінотеатр був переданий на баланс КП „Київкінофільм“ для подальшого відновлення. Після капітального ремонту кінотеатр «Краків» перетворився в культурний мультифункціональний простір з назвою культурний кластер «Краків» (рис. 1.2). Повністю оновили фасад будівлі та прилеглу до неї територію.

Рис. 1.2. Оновлений фасад культурного кластеру «Краків»

Внутрішнє наповнення також докорінно трансформувалося. На першому поверсі розмістили арт-вітальню та арт студію (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Арт-вітальня та арт-студія

Арт-вітальня місткістю 50-60 місць, з професійним освітленням та сучасною звуковою технікою. У цьому приміщенні можливо організовувати камерні заходи будь-якого типу, від театральних чи музичних вистав до конференцій. Арт-студія – це зала для активних занять, оснащена спортивним обладнанням, дзеркалами та станками. На другому поверсі розмістили лаунж-зону та мультисцену (рис. 1.4).

Рис. 1.4. Мультисцена та лаунж-зона

Глядацька зала, де показуватимуть кіно, а також можуть проводитися концерти та театральні вистави, розрахована на 500 місць. Вона оснащена

сучасним світловим та звуковим обладнанням, встановлено екран 12м×7м, що опускається для кінопоказів. Також сцена облаштована гримерними кімнатами. В лаунж-зоні передбачена велика світла зала з столиками, кав'ярнею та сценою. Великі панорамні вікнами виходять на гарний краєвид Русанівської набережної. Стіни у всьому приміщенні пофарбовані у сірі та бежеві тони, щоб нічого не відволікало відвідувачів від мистецьких подій.

Заклад орієнтований на безбар'єрність, тож простір пристосовано для маломобільних груп населення, встановлено ліфт, до кожного залу є доступ для людей з інвалідністю. В глядацькій залі для людей на візках обладнані шість місць, також передбачена інклюзивна вбиральня. Відповідно до військових реалій часу, в закладі передбачено укриття у підвальному приміщенні, де розміщена сцена-укриття на 60 місць.

На думку старшої адміністраторки кластеру, Світлани Євдокименко, функціонування цього простору змінює культурне життя не тільки лівого берега Києва, а й столиці загалом. Після запуску кластер постійно наповнений різножанровими концертами, виставами, кінопоказами, виставками, танцювальними заходами, дитячими студіями, майстер-класами та форумами. Занедбана колись будівля стала серцем мистецьких подій, всебічного розвитку та соціально-культурної активності [43].

Це перший експериментальний досвід ревіталізації радянського кінотеатру в Києві, що був перепрофільований у поліфункціональний культурний осередок. КП «Київкінофільм» має амбітні наміри створити на базі радянських кінотеатрів, які отримав «у спадщину», сучасні культурні кластери, завдяки чому збагатити культурне життя міста та наповнювати старі та занедбані будівлі новими сенсами.

Проблема занедбаних радянських споруд та потреба у створенні сучасних культурних центрів є не тільки в столиці, а й у всіх відносно великих містах та районних центрах України. Тож популяризація, відновлення та функціональне переосмислення старих споруд зараз є особливо актуальним.

1.3. Сучасні тенденції в оформленні культурних центрів в Україні та за кордоном

Мистецький і культурний центр Beylikduzu Ataturk, м. Стамбул, Туреччина.

Архітектурне бюро «SO?» в 2018 році у рамках великого проекту реконструкції для муніципалітету Бейлікдузу в Стамбулі розробило громадський культурний центр площею 20 000 м².

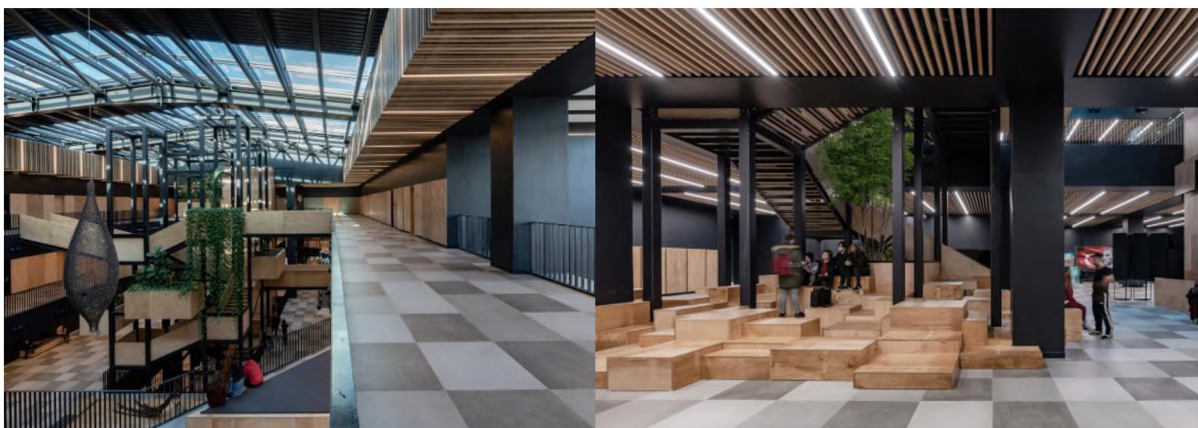
Культурний центр, що розміщений в одному з центральних районів з населенням 317 000 осіб, перетворився на основний громадський осередок, поєднуючи в собі бібліотеку, багатоцільовий зал, майстерні, студії та кінозали, ігровий майданчик, що були перепроєктовані згідно проекту бюро «SO?». Будівля зазнала як структурної, так і архітектурної реконструкції, що потребувала перепланування всього інтер'єру та фасаду.

Ключовим втручанням у наявний архітектурний план стала реконфігурація величезного атріуму площею 2000 м² методом додавання сталевих сходів з дерев'яними прибудовами, що функціонують як вертикальний сад. Цей елемент не лише логічно оформлює громадський вхід до будівлі, але й покращує внутрішню циркуляцію між різними приміщеннями, розташованими навколо атріуму зі скляним дахом. Фасад покритий тонким шаром кортену, що надає сучасного вигляду існуючому плануванню масивної будівлі (рис 1.5).

Рис. 1.5. Фасад культурного центру Beylikduzu Ataturk

В оформленні інтер'єру переважає використання природних матеріалів та текстур, зокрема, оздоблення стін і стелі деревом; підлога, в свою чергу, оздоблена плиткою з текстурою натурального каменю. В оздобленні несучих конструкцій переважає використання чорного кольору як акцентного. Інтер'єр наповнений живими рослинами та великою кількістю природнього світла, що в симбіозі створює комфортний екологічний простір (рис. 1.6).

Рис. 1.6. Інтер'єр культурного центру Beylikduzu Ataturk

Оскільки будівля призначена для відвідування людьми різних вікових категорій, – від дітей до літніх осіб, усі зони руху вважаються місцями громадського зібрання. Зони для сидіння та відпочинку, розташовані навколо атриуму, створюють живу атмосферу, яку забезпечує програма будівлі. Колись простір атриуму являв собою велику порожнечу, натомість зараз він є «оазисом» в центрі будівлі, освітленим денним світлом, що виходить зі скляного даху [52].

Культурний центр Antipode м. Ренн, Франція.

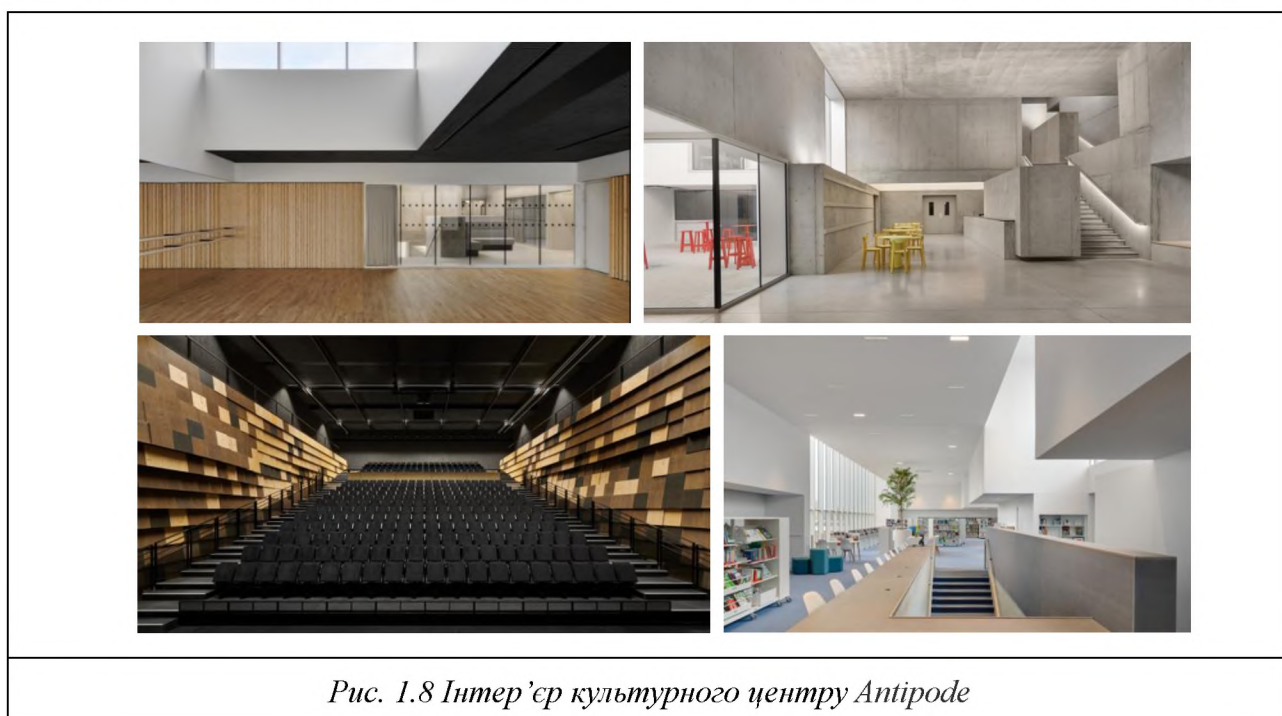
Культурний центр Antipode був спроектований студією Dominique Coulon & Associés у 2022 р. Він розташований у новоствореному еко-районі Ла-Курруз, всього за два кілометри від історичного центру Ренна, об'єкт має зручне транспортне сполучення. На великій території, де зараз знаходиться Antipode, колись розташовувалися збройні заводи. Для збереження історичної пам'яті архітектори залишили деякі оригінальні стіни колишніх заводів та кілька величних дерев навколо будівлі. Однією з ключових рис проекту є інтеграція природних елементів, завдяки чому будівля наче «виростає» безпосередньо посеред зеленого масиву (рис 1.7).

Рис. 1.7. Фасад культурного центру Antipode

Проект мав на меті логічно поєднати різні архітектурні елементи. Агора – центральний елемент нового центру, з'єднує абсолютно різні функціональні блоки, такі як концертна зала, медіатека, приміщення для музичних репетицій, молодіжний культурний центр, студії звукозапису, танцювальні зали та простір, призначений для художньої творчості та репетицій. Виклик, що стояв перед архітекторами, полягав саме в тому, як об'єднати всі ці елементи разом. Архітектори у внутрішньому плануванні спроектували низку мікропросторів, що повноцінно задовільняють функціональні потреби центру. Планіметрично Antipode виглядає як лабіринт, архітектура елементів переплітається створюючи різноманітні шляхи та перетини, які підвищують цінність присутніх програм.

Внутрішнє вирішення простору гармонійно поєднується з фасадом будівлі. Більшість приміщень оформлені наближено до мінімалізму, в оздобленні стін та стелі переважають світлі кольори, використовуються текстури бетону та дерева. Втім, приміщення не є абсолютно безколірним, надаються кольорові акценти в меблях. На відміну від більшості приміщень, оформлених у світлих кольорах, концертна зала має темнішу кольорову палітру, зумовлену функцією приміщення. Інтер'єрне вирішення центру надає відвідувачам змогу більше фокусуватися на творчій активності, а не на особливостях простору (рис 1.8).

Рис. 1.8 Інтер'єр культурного центру Antipode

Antipode швидко став невід'ємною частиною суспільного життя та дозволяв завдяки своїй здатності об'єднувати різні мистецькі простори, інтегрувати навколишній ландшафт і створювати неповторну атмосферу. Він став символом відкритості та життєвої енергії для всієї громади Ренна [51].

PinchukArtCentre, м. Київ, Україна.

PinchukArtCentre розташований в історичному архітектурному комплексі Бессарабського кварталу Києва, що був відреставрований на початку ХХІ ст. Дизайн внутрішнього простору та архітектурний концепт арт-центру були розроблені французьким архітектором Філіпом Кіамбаретта (рис 1.9).

Рис. 1.9. Фасад PinchukArtCentre

Центр базується на шести поверхах та гармонійно поєднує у собі різні функції: експозиційну, освітню, рекреаційну, демонстраційну та робочу. Багаторівневий культурний комплекс містить виставкові зали на чотирьох поверхах, лаунж-зону і кав'ярню на шостому поверсі, а також робочі простори та бібліотеку. Арт-центр позиціонує себе як відкриту платформу для митців, культури та суспільства. Вхід на виставкові заходи безкоштовний, що робить центр доступним для всіх, хто бажає ознайомитися з сучасним мистецтвом. Цей центр є чудовим місцем для молодих, ще маловідомих художників, де вони

можуть представити та популяризувати свою творчість. Також він є комфортним середовищем для тих, хто бажає розпочати свій шлях у мистецтві [42; 54].

Дизайн внутрішнього простору центру спрямований на надання митцям максимальної свободи у трансформуванні приміщень під свої потреби. Інтер'єр закладу часто радикально змінюється від одного заходу до іншого. При цьому використані прийоми в інтер'єрі є дуже мінімалістичними і фоновими, такими, що не відволікають увагу від експозиції, але залишаються естетичними та самодостатніми (рис 1.10).

Рис. 1.10. Інтер'єр виставкового простору в PinchukArtCentre

Оформлення стін та стелі суцільно біле, що нагадує чисте полотно та дає можливість надати простору будь-якого вигляду. Невідполірована підлога з натурального каменю утворює прямі лінії, що слугують своєрідною навігацією лабіринтами виставкового простору. Вона доречно поєднується зі світлим оздобленням стін та зачаровує своєю простотою [48].

Висновки до першого розділу

1. Культурний центр є установою, яка допомагає поширювати мистецтво та ділитися культурними надбаннями і цінностями. Він може мати статус громадської організації, державного центру, приватного підприємства, чи установи, що фінансуються та очолюється активістами. Культурні центри, які також можна назвати арт-центрами, є багатофункціональними просторами, що забезпечують доступ до різноманітних культурних послуг, залучають громадян до соціально-мистецької комунікації, спонукають громадян до активного та продуктивного дозвілля.

2. Історія виникнення та розвитку культурних центрів охоплює тривалий шлях багатьох століть. Прототипи до мистецьких установ зароджувалися з давніх часів. Концепція та призначення культурних та мистецьких центрів активно еволюціонувала і змінювалася з часом, відображаючи мінливість потреб та цінностей суспільства минулих епох.

3. На сьогодні постала актуальна проблема наявності великої кількості пострадянських споруд культурного призначення на території України, що перебувають в занедбаному чи зруйнованому стані та потребують відновлення. Зокрема, це стосується державних кінотеатрів, збудованих за типовими проектами. Вони мають певну культурну цінність для збереження історії в архітектурному та декоративному аспектах. Більшість будівель того часу мають приналежність до радянського модернізму та конструктивізму, деякі оздоблені унікальним мозаїчним панно. Чудовим прикладом відновлення та трансформації радянської будівлі кінотеатру є культурний кластер «Краків».

4. Тенденція створення культурних центрів, зокрема, в Україні, тільки починає поширюватись. В умовах пострадянської віднови культурного життя паралельно з прогресивним розвитком сучасних технологій та переходу суспільства в онлайн, в Україні стає все більш актуальним створення арт-просторів, пристосованих для всіх верств населення.

5. Сучасні підходи до оформлення культурних центрів формуються в першу чергу відповідно до функціонального призначення та завдань закладу.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ-ЦЕНТРІВ

2.1. Загальні вимоги до проєктування культурного центру

Для ефективного проєктування культурних центрів необхідно дотримуватись вимог, що зазначені у державних будівельних нормах:

- ДБН В.2.2-16:2019. «Культурно-видовищні та дозвіллеві заклади»;
- ДБН В.2.2-9-2018 «Громадські будинки і споруди. Основні положення»;
- ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;
- ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту.

Визначення місткості будівель кінотеатрів і театрів, що впливає на проєктування приміщень, базується на кількості місць у глядацьких залах. Для будівель клубів та центрів дозвілля місткість визначається двома показниками: кількістю місць у глядацьких залах та кількістю відвідувачів клубної зони.

Будівлі культурних та дозвіллевих закладів класифікуються за рівнем комфорту на три категорії: високий, середній та стандартний. Кожній категорії відповідають певні вимоги щодо складу та параметрів приміщень, переліку послуг та оснащення технологічним обладнанням, як зазначено в таблицях та додатках до відповідних норм.

Споруди кінотеатрів, театрів, мистецьких та клубних закладів поділяють на групи об'єктів та функціональні комплекси, пов'язані тісними нерозривними технологічними зв'язками:

- приміщення комплексу для глядачів;
- приміщення демонстраційного комплексу: зала для глядачів, сцена (естрада), приміщення технологічного забезпечення сцени (естради), приміщення технологічного забезпечення кінопоказу;
- приміщення, що обслуговують сцену (естраду): приміщення для творчого і технічного персоналу, склади;
- адміністративно-господарські приміщення;

- виробничі приміщення;
- приміщення клубного комплексу: для відпочинку та розваг, лекційно-інформаційні, гуртково-студійні, аматорські, фізкультурно-оздоровчого призначення.

Склад театральних комплексів і груп приміщень приймається згідно з додатком Є до стандартів норм. Наповнюваність та склад груп приміщень центрів дозвілля та клубів затверджуються відповідно до додатку П наведених норм [5].

Розміри приміщень глядацького комплексу у кінотеатрах, театрах та клубних закладах, центрах дозвілля визначаються залежно від функціонального призначення та потреб кожного закладу згідно з таблицями, наведеними в нормах, зокрема, з таблицею №24 для центрів дозвілля [5].

Розміри площ глядацьких залів мають визначатися на основі рівня комфорту, використовуючи питомі показники (м² на одного глядача), зазначені у таблиці 1 відповідних норм. Площі глядацьких залів, включаючи балкони, яруси та ложі, повинні визначатися в межах огорожувальних конструкцій: для кінотеатрів – з урахуванням естради; для театрів, клубів та центрів дозвілля – до передньої межі естради, сцени, авансцени або бар'єру оркестрової ями.

Розташування місць у глядацьких залах кінотеатрів, театрів, клубних закладів слід проектувати згідно з додатком В та відповідно до функціональних процесів у залах, типів об'ємно-планувального взаємозв'язку між місцями для глядачів та сценою (естрадою) відповідно додатку Б [5].

Проектування глядацьких залів має враховувати встановлення крісел з відкидними сидіннями. Мінімальна ширина крісел між осями підлокітників повинна становити 0,52 м, а ширина стільців і лав – не менше 0,45 м. Параметри глядацьких місць та кількість безперервно встановлених місць у ряді визначаються згідно з таблицею 4 [5]. Відстань між спинками стільців або лав (глибина ряду) повинна бути не меншою за 0,85 м; у кінотеатрах – не меншою за 1,0-1,05-1,1 м. Якщо перепад висот між сусідніми рядами перевищує 0,25 м, між

рядами необхідно встановлювати огорожу. Висота огорожі визначається на основі побудови профілю зали, але має бути не меншою за 0,7 м.

Відстань від переднього краю естради (сцени, авансцени або бар'єру оркестрової ями) до спинок крісел першого ряду глядацьких місць, а також ширина проходів у залах різного ступеня комфорту повинні відповідати вимогам, наведеним у таблиці 5 [5]. Відстань між кіноекраном і спинками крісел першого ряду не повинна бути меншою за висоту екрану. Висота планшета естради (сцени, авансцени) над підлогою першого ряду глядацьких місць не повинна перевищувати 1 м, а в залах з місткістю до 500 місць – не більше 0,8 м. У залах для глядачів та лекційних залах з місткістю понад 50 осіб, обладнаних фіксованими сидячими місцями, необхідно передбачати щонайменше 4% крісел із вбудованими системами індивідуального прослуховування. Кількість місць для осіб з інвалідністю, що користуються інвалідними візками, повинна складати 1-1,5% від загальної місткості залу, але не менше двох місць у залах з місткістю до 200 осіб. Ці місця мають бути розташовані в зоні комфортної видимості. Місця для осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних, слід передбачати в першому або останньому рядах партеру або ложі і розміщувати на плоскій ділянці підлоги.

Типи естрад і сцен, відповідно до типу клубного закладу та місткості зали для глядачів, слід обирати згідно з таблицею 25, а їхні розміри – згідно з таблицею 6; для кіноконцертної зали – відповідно до завдання на проектування. Склад і площі приміщень для технологічного забезпечення сцени (естради), приміщень для обслуговування сцени (естради), а також виробничих приміщень слід визначати відповідно до таблиці 26 [5]. Артистичні вбиральні необхідно передбачати в залах місткістю від 200 місць; у випадку меншої місткості для цієї мети слід використовувати кімнати для роботи гуртків. Площа артистичних вбиральень повинна визначатися з розрахунку 10 м² на кожні 100 місць у залі для глядачів, але не менше двох приміщень по 15 м² кожне.

Проектування культурних центрів ведеться за індивідуальними завданнями, відповідно до яких визначається склад та кількість приміщень, що відповідає функціональному наповненню закладу.

У багатьох типах закладів для відпочинку вестибюль зазвичай поділяється на дві частини: касову і вхідну. Касовий вестибюль має передбачати окремий вхід і повинен бути сполучений дверима з вхідним вестибюлем, забезпечуючи відвідувачам можливість проходу з касового вестибюля до вхідного без виходу на вулицю після придбання квитків.

Група вестибюлів може бути спільною для всього закладу або розділеною на дві-три групи приміщень для відвідувачів, або в кожній функціональній групі окремо. Площа касового вестибюля розраховується з показника $0,07 \text{ м}^2$ на одне місце в залі для глядачів. Кількість касових кабін визначається з розрахунку одна кабіна на 400 місць при площі кабіни $2,5 \text{ м}^2$. Потрібно також передбачити кабінет чергового адміністратора площею не менше 6 м^2 і комори та приміщення для зберігання, площа яких повинна бути не менше 10 м^2 . Касовий вестибюль може бути об'єднаний з фое, площа якого становить $0,4 \text{ м}^2$ на одного відвідувача. Площа буфету або бару, розташованих у фое-вестибюлі, разом з підсобними приміщеннями, визначається з розрахунку на 12-15% відвідувачів глядацького комплексу. Склад і площі приміщень підприємств харчування, що знаходяться в закладах культури, слід приймати відповідно до норм проектування цих об'єктів, або за завданням на проектування чи за проектом, якщо відповідні норми відсутні.

При проектуванні вестибюлів та гардеробних у культурно-розважальних закладах необхідно враховувати потреби людей з обмеженими можливостями, включаючи супроводжуваних для осіб, що користуються інвалідними візками. Площа, відведена для кожної особи, що супроводжує людей з інвалідністю на кріслі колісному, повинна бути не меншою за $0,5 \text{ м}^2$.

Лекційно-інформаційна та гуртково-студійна групи приміщень, що включають виставковий простір, конференц зали, ігрові кімнати, танцювальні зали проектуються відповідно до завдання на проектування. Площа виставкової

зали, простору, поєднаного з іншим приміщенням, має бути не менша ніж 50 м². Дитячі ігрові кімнати мають бути не менші ніж 30 м². Навчальні кабінети, майстерні, конференц зали, гурткові кімнати мають бути не менші площею, ніж 24 м². Театральні майстерні клубних закладів, крім монтажної, можуть бути використані для студійно-навчальних, групових та індивідуальних занять відвідувачів клубного комплексу. Площа танцювальної зали чи студійного приміщення для активних видів занять визначається з розрахунку 4 м² на одного відвідувача гуртка. Вони мають передбачати розташування поруч кімнати керівника з площею не менше 12 м², та роздягальнь, площа яких визначається з розрахунку 1.4 м² на одного відвідувача гуртка.

Санітарні вузли проектуються з урахуванням рівного співвідношення чоловіків і жінок. Кількість сантехнічних приладів визначається наступним чином: у чоловічих санітарних вузлах – один унітаз, два пісуари та один умивальник на 100 чоловіків; у жіночих санітарних вузлах – два унітази та один умивальник на 50 жінок. Також необхідно передбачити окремі інклюзивні вбиральні для людей з інвалідністю [5].

У громадських будівлях, де розрахункова чисельність відвідувачів становить 50 осіб і більше, або якщо тривалість перебування відвідувача в будівлі перевищує 60 хвилин, необхідно передбачити туалет з універсальною кабіною. Мінімальні розміри такої кабіни складають 1,65 x 1,8 м. У кабіні повинно бути встановлене поруччя біля унітазу також мають бути передбачені двері за розміром не менше ніж 0.9 м. та відчинятись назовні [6].

При проектуванні нових будівель та реконструкції існуючих культурно-видовищних і дозвіллевих закладів необхідно враховувати вимоги щодо доступності для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення. Згідно з ДБН В.2.2-40:2018. «Інклюзивність будівель і споруд» слід забезпечити доступність шляхом облаштування ліфтів, пандусів та спеціалізованих вбиралень [6].

2.2. Ергономічні норми меблевого облаштування простору

Ефективна організація простору є ключовим аспектом ергономіки. Вона повинна забезпечувати легкий доступ до необхідних матеріалів і обладнання, зменшуючи зайві переміщення та знижуючи стрес.

Проектування культурно-мистецьких центрів підпорядковане як загальним ергономічним вимогам, так і вузькоспеціалізованим. При меблевому облаштуванні громадських закладів необхідно спиратися на загальні антропометричні норми людини, що найкраще описані в книзі Е. Нойферта [23].

До групи вузько направлених відносяться ергономічні вимоги до проектування та облаштування глядацьких залів, виставкових залів, організації майстерень [5].

Ергономіка виставкового простору

У виставкових залах широко використовується метод розміщення демонстраційного матеріалу на стінах. Інформаційні та мистецькі об'єкти зазвичай розташовують на рівні очей відвідувачів, однак, для огляду великих творів глядачам часто доводиться нахилити голову або рухати її вгору, вниз чи вбік, щоб побачити весь експонат у цілому (рис. 2.1).

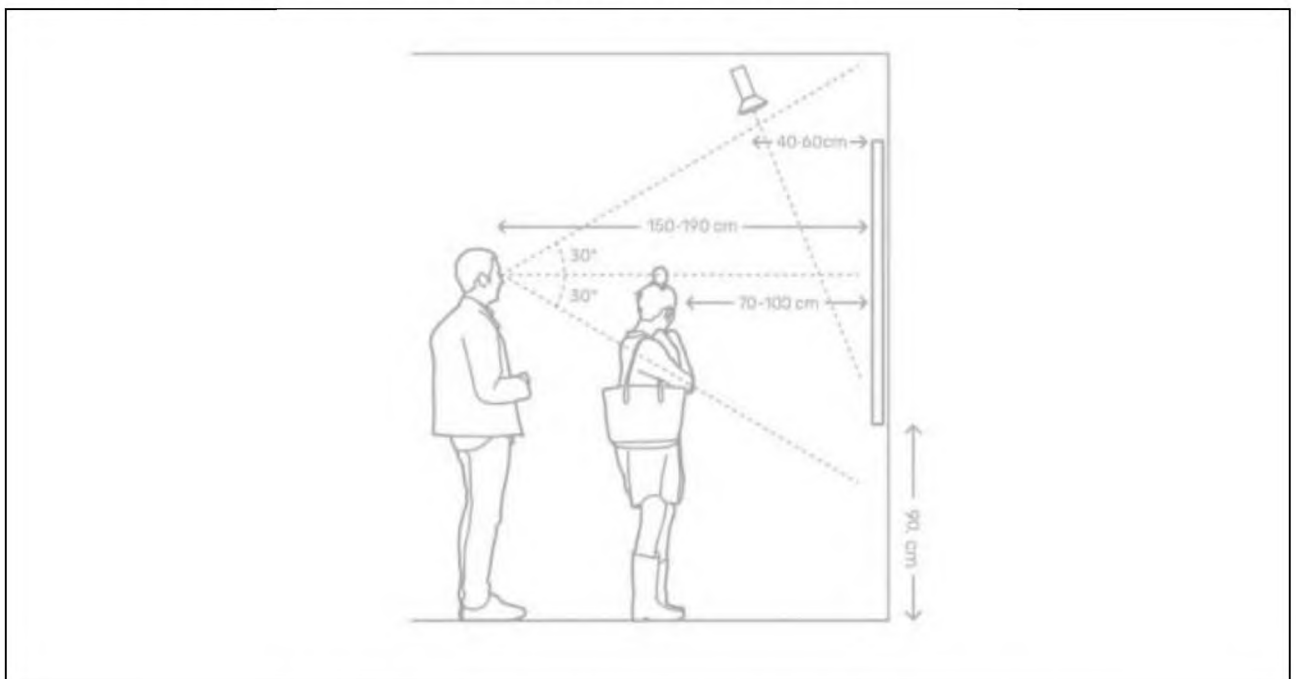

Рис. 2.1. Кут огляду настінних демонстраційних матеріалів

Взаємозв'язок між розмірами полотна та спостерігачем визначається площею, що утворюється перетином площини експозиції та лінії огляду глядача. Залежно від різних морфологічних особливостей творів їх можна розділити на горизонтальні, вертикальні, наземні та підвісні. Розміри різних типів полотен пов'язані з полем огляду та перспективою спостерігача. Поле огляду визначає просторовий діапазон, який формується, коли очі спостерігача спрямовані вперед, а голова зафіксована [24].

У більшості випадків, оптимальна висота експозиційних залів коливається в межах 4,2-4,5 м., за умови, що експозиційний ряд висотою 1,5-1,7 м. та знаходиться на відстані 80-90 см. від підлоги. Довжина експозиційного ряду не повинна перевищувати 50 м. Необхідно, щоб площа експозиційного ряду, заповнена інформаційними об'єктами, становила 50-60% від загальної площі.

Оптимальна ширина головного проходу рекомендується від двох до трьох метрів, у той час як для вторинних проходів може бути достатньо 1,5-2 м. Бажано залишати додатковий простір перед головними експонатами, що становить 10-15 м., оскільки саме вони привертають найбільшу увагу, і навіть у випадку невеликих розмірів біля них завжди формується скупчення людей.

Виставкова зала також слугує простором для зосередження і осмислення мистецьких та інформаційних об'єктів. Через це відвідувачі можуть перебувати досить тривалий час в межах зали, насолоджуючись експозиційними матеріалами. За умови, що культурний центр розрахований для всіх верств населення, в межах виставкового простору необхідно передбачити місця для сидіння [5]. В першу чергу це необхідно для людей похилого віку, осіб з порушеннями опорно-рухових функцій, що потребують «відпочинку» при подоланні певних дистанцій у межах споруди.

Ергономіка художніх класів та гурткових

Для забезпечення високого рівня комфорту та стимулювання творчого процесу важливо дбати про ефективну організацію і облаштування робочого простору, враховуючи його специфіку. Приміщення для навчання та творчих майстерень повинні бути розташовані з урахуванням логіки діяльності, з чітким

розподілом зон для різних видів активностей, таких як лекції, групові заняття, індивідуальна робота тощо. Крім того, приміщення можуть мати багатофункціональний характер або бути гнучкими для трансформації шляхом зміни меблевого оформлення.

Визначення оптимального розташування полиць для предметів урахує вертикальну досяжність у положенні сидячи та стоячи. Окрім того, важливо враховувати горизонтальну та бічну досяжність для ефективного розміщення різноманітних компонентів у просторі з урахуванням їх взаєморозташування. При облаштуванні робочих місць та майстерень художника використовуються основні ергономічні виміри (рис. 2.2).

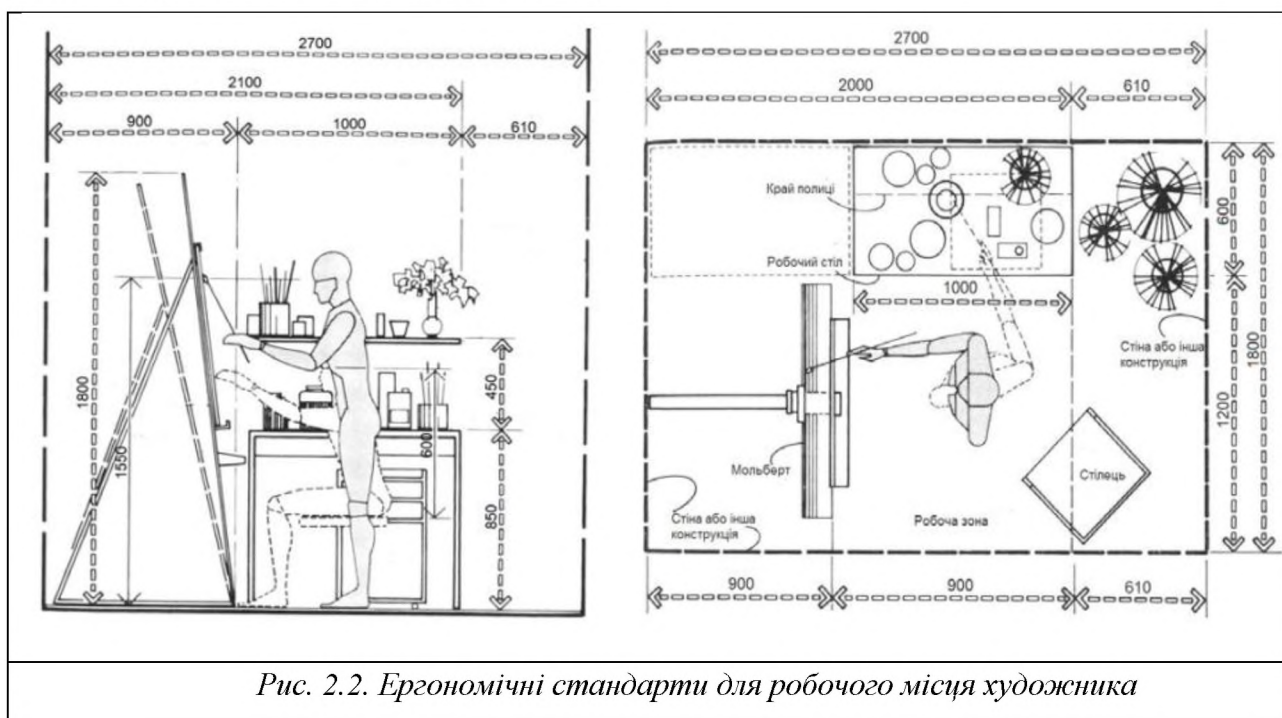
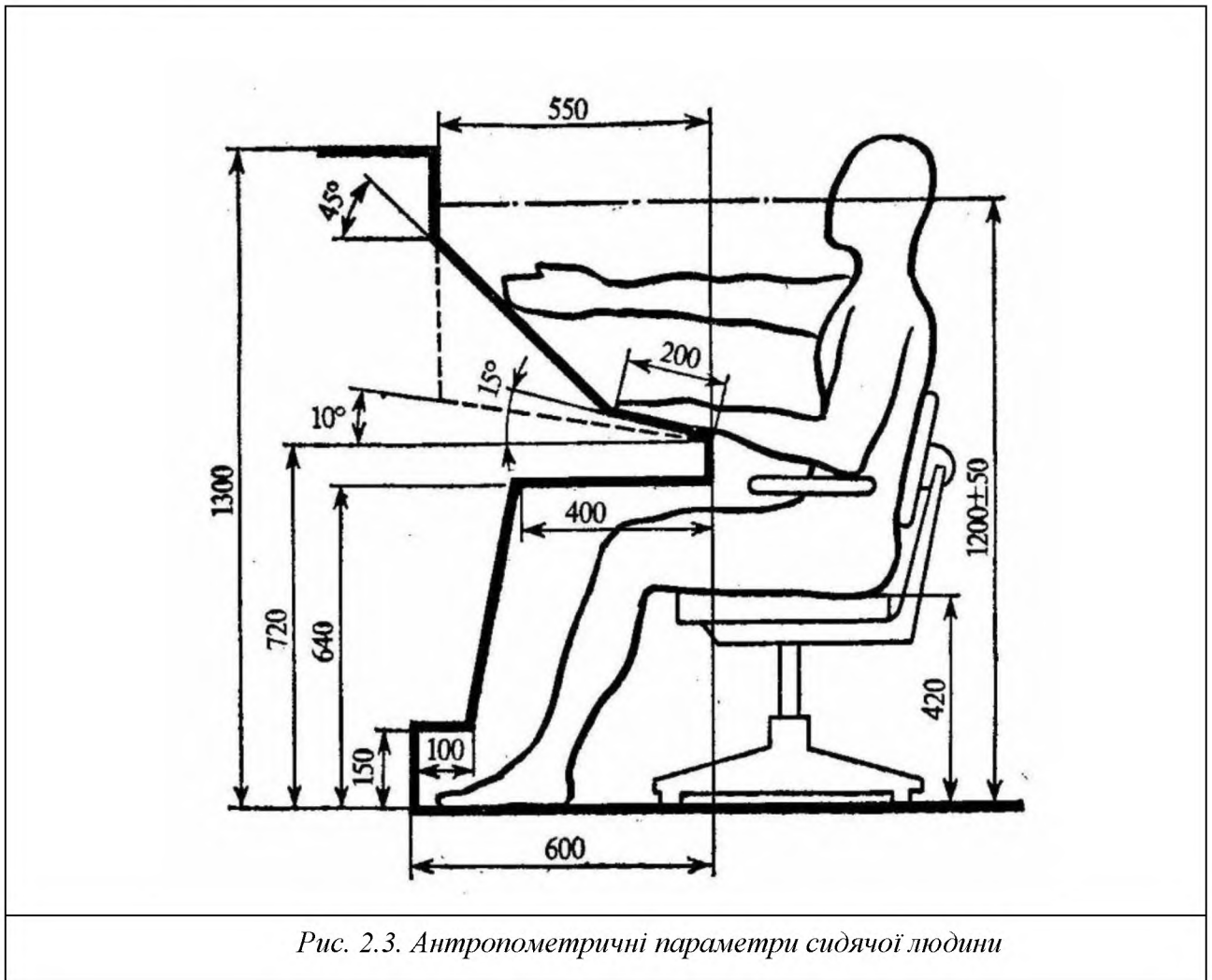

Рис. 2.2. Ергономічні стандарти для робочого місця художника

При проектуванні робочого місця перш за все слід спиратися на антропометричні розміри сидячої людини (рис. 2.3). Розміри та характеристики робочого середовища прямо пов'язані з анатомічними особливостями людини. Наприклад, довжина гомілки визначає оптимальну висоту сидіння на стільці, а відстань від підшви до ліктя – висоту робочого столу. Спинні опори, які зазвичай використовуються на робочих стільцях, можуть бути поперековими або попереково-підлопаточними, забезпечуючи підтримку хребта. Важливо також враховувати рівень очей під час сидячого і стоячого положення, щоб належно

розмістити візуальні матеріали. При цьому висота і нахил робочої поверхні, а також розміщення полиць і ящиків під столом, визначаються типом виконуваної роботи та зручністю користування простором.

Рис. 2.3. Антропометричні параметри сидячої людини

Розміри робочої поверхні повинні забезпечувати зручне розміщення матеріалів і інструментів, а простір навколо робочого місця повинен бути достатньо великим для забезпечення комфортного руху [22].

При організації робочого простору з декількома робочими місцями необхідно враховувати проходи – необхідні шляхи руху. Мінімальна ширина проходів повинна складати 500 мм, забезпечуючи вільний доступ. Висота робочої поверхні залежить від типу виконуваних завдань, наприклад робота з дрібними предметами вимагає більшої висоти робочого столу. Ширина робочої зони визначається радіусом досяжності рук без нахилу тіла. При проектуванні

меблів і устаткування з цокольними опорами необхідно враховувати простір для ніг, що забезпечує зручне положення тіла та доступ до робочої поверхні. Розмір робочого місця визначається з урахуванням зручності доступу до необхідних матеріалів і контейнерів, особливо тих, що знаходяться знизу [22].

Для проектування інтер'єру культурного центру, важливо дотримуватись антропометричних вимог, оскільки потрібно забезпечити комфортне користування простором як для дорослих, так і для дітей. При проектуванні гурткових приміщень для занять, призначених для дітей віком від 6 до 11 років, необхідно враховувати основні параметри дитячої антропометрії (рис. 2.4).

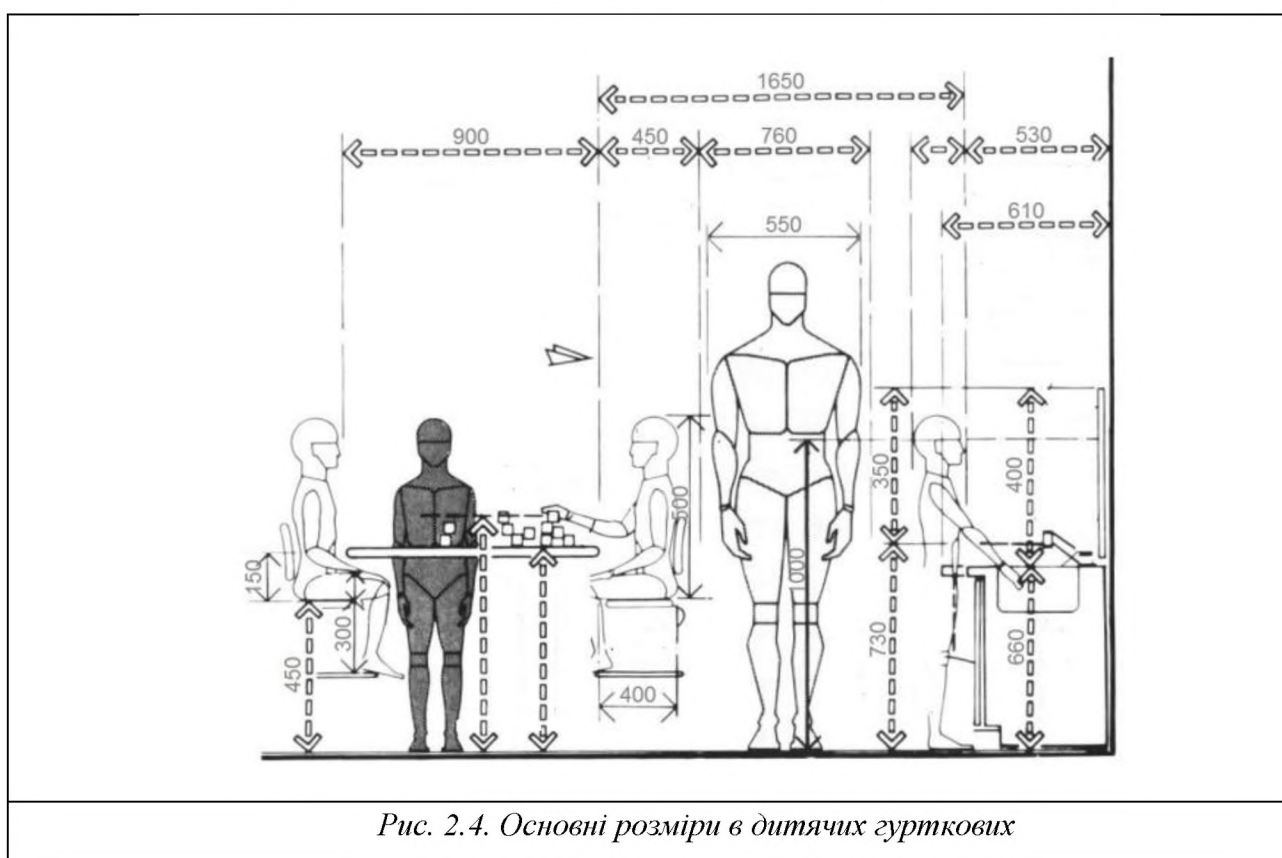

Рис. 2.4. Основні розміри в дитячих гурткових

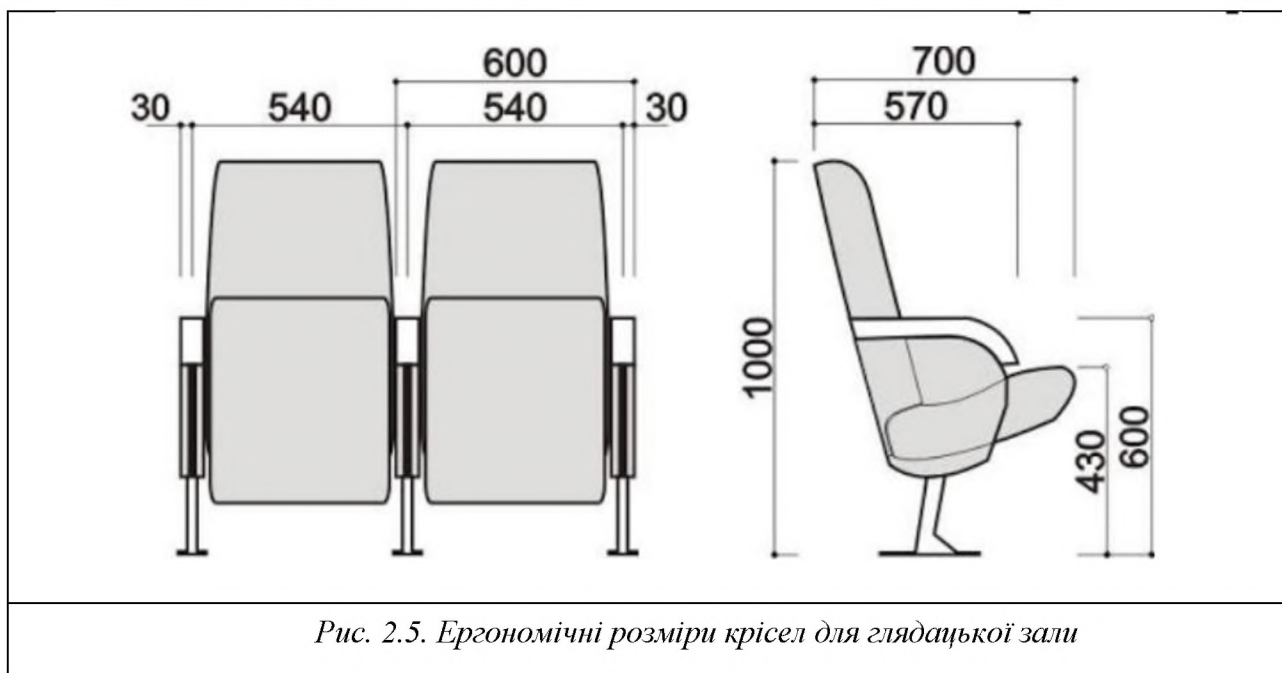
Ергономіка глядацького залу

В меблевому облаштуванні демонстраційних залів, призначених для перегляду, важливу роль відіграє ергономічне розташування глядацьких крісел та ширина проходів між ними.

Один з факторів, що впливає на комфорт перебування у глядацькому залі, – це розташування рядів сидінь та відстань між ними. Це питання потребує

збалансованого підходу між кількістю місць і комфортом глядачів. Вузькі проходи між рядами можуть призводити до значних незручностей та створювати дискомфорт сидячим глядачам, коли інші відвідувачі займають свої місця. Проте надто широкі проходи можуть суттєво зменшувати загальну кількість місць у залі, що є неефективним використанням простору. Вирішення цього компромісу полягає у відсутності центральних проходів у глядацькому залі, оскільки центральна вісь залу є оптимальною для сприйняття звукового та візуального матеріалу [24].

У кінозалах рекомендується обмежити кількість крісел у ряду до дванадцяти від боку бічних проходів і до шести з кожного боку від центрального проходу. Рекомендовано встановлювати в залах напівм'які або тверді крісла з відкидними сидіннями (рис. 2.5).

Ширина крісел між підлокітниками має бути не менше 0,5 м., ширина сидінь стільців і лав – не менше 0,45 м., глибина – відповідно 0,4-0,35 м. Мінімальна відстань між спинками крісел (глибина ряду) повинна бути не менше 0,9 м., а між спинками стільців і лав – відповідно не менше 0,85-0,8 м.

В глядацьких залах необхідно передбачити місця для осіб з інвалідністю на кріслах колісних, що розташовані на останньому та перших рядах.

Передбачені місця мають мати розміри 0.9 м. x 1.5 м., та ширину проїзду до них не менше, ніж 0,9 м. [5].

Важливою складовою облаштування глядацьких залів є відповідність нормам пожежної безпеки. Усі встановлені в залі сидіння повинні мати спеціальний сертифікат безпеки (згідно з пунктом 10 ДБН В.2.2-9:2018) [7].

2.3. Вплив кольору і рекомендації до стилістики закладу

Колір у навколишньому середовищі, особливо в інтер'єрі, має значний вплив на емоційний стан і настрій людини. Культурний центр як простір для творчості сприяє стимуляції творчого мислення, вираження почуттів і думок через мистецтво, а також ментально-творчого розвитку. У таких умовах вибір кольорової палітри є одним з найважливіших аспектів дизайну культурного центру. Кольорове оформлення має надихати відвідувачів і сприяти креативному мисленню, водночас уникаючи перенасичення і стресу [37].

Основи кольорознавства – найважливіший впорядкувальний елемент у проектуванні. Колір є основним засобом художньої виразності.

У ХХ ст. розпочалося активне дослідження психофізіологічних, психофізичних та психологічних аспектів сприйняття кольору людиною. Вчені вивчали, як колір впливає на здоров'я та функціонування організму [12].

Психологічний вплив кольору на людину та її фізіологічні системи є значним, оскільки він здатен активізувати або пригнічувати їх діяльність. Колір може викликати різноманітні емоційні реакції та думки, заспокоювати або збуджувати, радувати чи засмучувати, пригнічувати або підбадьорювати. Він також здатний створювати відчуття теплоти чи холоду, бадьорості чи втоми, розширювати або звужувати простір, стимулювати зір, мозок та нервову систему [12].

Головний принцип – уникати використання більше трьох чи чотирьох кольорів у проектуванні інтер'єрів, адже, як правило, більша кількість кольорів може викликати стрес та плутанину в розумі. Для гармонійного поєднання

кольорів можна спиратися на принцип пропорційності 60-30-10: 60% головного кольору, 30% додаткового та 10% акцентного.

Психологічний вплив основних кольорів на людину:

- білий: легкий та чистий; формує просторе середовище та надає відчуття спокою, свіжості, умиротворення.
- червоний: енергійний, збуджувальний; спонукає внутрішні ресурси організму до дії, наповнює бажанням жити, в деяких випадках може викликати хвилювання та тривогу.
- рожевий: викликає розслабленість та мрійність, довірливість; позитивно впливає на організм, знижуючи рівень стресу, гніву та агресії, допомагає сконцентруватись та зосередитись.
- помаранчевий: провокує натхнення, щастя та радість, в залежності від обставин може заспокоювати чи дратувати; стимулює до активних видів діяльності.
- жовтий: надає спокійну радість, надихає; не збуджує нервову систему, стимулює зір та покращує розумову активність.
- зелений: надає спокою та свіжості; стимулює заспокоєння нервової системи, надає відчуття балансу, покращує швидкість читання.
- блакитний: свіжий, прозорий; сприяє зосередженню, заспокоєнню нервової системи, стимулює творче мислення, сповільнює ритм дихання.
- синій: заспокійливий, сентиментальний; зменшує відчуття стомлення та головного болю, додає простору глибини та елегантності.
- фіолетовий: шляхетний, цілющий; поєднує в собі вплив червоного та синього; викликає відчуття таємничості, парадоксально поєднує стан руху та спокою; сприяє творчості та креативності [12].

Оформлення інтер'єру культурного центру не може бути одноманітним, враховуючи наявність великої кількості приміщень з різним функціональним призначенням. Для кожного виду приміщення існують різні вимоги та принципи естетичного оформлення. Виходячи з цього, інтер'єр буде багатограним та місцями еkleктичним, як і сам об'єкт проєктування.

Обрано спиратись на стиль ф'южн, що дозволяє поєднувати та комбінувати в собі різні стилі, кольори та фактури, створюючи самобутній інтер'єр. Потрібно взяти за основу деякі елементи та принципи зі стилю Баухаус, частков поєднавши із з мінімалізмом. Тим самим створити багатофункціональний та зручний простір з яскравими акцентами та мінімалістичним світлим простором, там, де це доцільно [37].

Упродовж XX ст. мистецтво розвивалося під впливом численних авангардних течій. Багато з них були зосереджені на живописі, але Баухаус охоплював широкий спектр жанрів, матеріалів і дисциплін. Нині Баухаус вважається одним із найвизначніших дизайнерських напрямків, що поєднує естетику з функціональністю та пропонує рішення, які додають візуальної привабливості до будь-якого творчого проекту і простору [38].

Розвиток дизайнерського руху Баухаус тісно пов'язаний із заснуванням Школи Баухауса в Німеччині (*нім. Das Staatliche Bauhaus, Hochschule für Bau und Gestaltung – Вища школа будівництва й дизайну*). Архітектор Вальтер Гропіус створив цю школу в 1919 р. через півроку після завершення Першої світової війни, маючи на меті сформувати радикально новий підхід до дизайну та архітектури для відбудови повоєнного суспільства. Незважаючи на те, що школа Баухаус проіснувала всього чотирнадцять років, вона започаткувала потужний рух, який став поштовхом до змін в історії мистецтва та значно вплинув на архітектуру, графічний дизайн, дизайн інтер'єру та меблів [32].

Архітектор В. Гропіус обрав для назви школи німецьке слово "bau", що має значення "будувати," проте не лише архітектура його цікавила. Гропіус прагнув об'єднати різні види мистецтв і ремесел, створивши школу з всеосяжним підходом до мистецтва. Його метою було створити Gesamtkunstwerk – комплексний витвір мистецтва, де різні художні напрями могли б взаємодіяти, а не існувати окремо в живописі, скульптурі та архітектурі. Цей підхід сприяв тому, що рух Баухаус мав значний вплив на широкий спектр галузей. Багато відомих художників, дизайнерів та архітекторів отримали освіту в школі

Баухаус, разом створивши суцільно новий напрямок сучасного мистецтва з унікальним підходом до різноманітних форм дизайну.

У 1933 р., через загрозу з боку нацистського режиму, школу закрили, а її керівники та викладачі були змушені покинути Німеччину. Емігрувавши в різні країни, вони продовжували поширювати філософію Баухаусу, перетворивши її на глобальний рух. Сьогодні Баухаус відомий своїм унікальним стилем і безупинним впливом на сучасний дизайн [25].

Філософія та принципи дизайну стилю Баухаус:

1. Функціональність. Основний принцип руху Баухаус – "Форма слідує функції". Це передбачає створення сучасного та елегантного дизайну з акцентом на функціональність усіх елементів. У Баухаусі форма об'єкта повинна сприяти його функції, при цьому зберігаючи естетичну привабливість. Відмовляючись від зайвих орнаментів, представники Баухаусу прагнули розкрити істинну природу об'єктів. Іншими словами, Баухаус базується на простій філософії мінімалізму, яка пріоритетує функціональність над естетикою.

2. Мінімалізм. Вислів "менше означає більше" («less is more»), який належить Місу ван дер Рое, видатному архітектору, що був останнім директором школи Баухаус, цілковито описує цей принцип. Простота була основним принципом дизайну в стилі Баухаус. Художники цього напрямку прагнули досягти зрозумілості в своїх роботах незалежності від виду мистецтва. Їхнім методом для досягнення доступності, функціональності та естетичної привабливості була простота. Вони створювали красу через використання білого простору, прямих, але ефектних форм і базових кольорів.

3. Інновації. Ідеї були для Баухаусу не менш важливими, ніж сама дизайнерська робота. Цей рух сприяв розробці нових методів дизайну, ставлячи за мету пошук свіжих підходів і альтернативних методів мислення. Представники Баухаусу вірили, що інноваційні підходи до навчання та творчості впливають на сприйняття і розуміння світу. Інновації дотепер залишаються важливою складовою сучасного дизайну, що йде поряд із креативністю. Для створення

оригінальних концепцій та ефективних рішень дизайн повинен постійно орієнтуватися на інноваційні підходи.

4. Злиття ремісника та художника. Основна ідея Гропіуса полягала в усуненні межі між ремісниками та художниками. Він прагнув створити "гільдію майстрів", де всі творчі напрямки об'єднувалися під одним дахом. Школа надавала рівну значущість друкарству, текстилю, ткацтву, металообробці, столярству, образотворчому мистецтву та теорії [11; 39].

Основні елементи стилю Баухаус:

1. Дослідницький макет. Прихильники стилю Баухаус запровадили інноваційний підхід до макетування, експериментуючи з нетрадиційним розташуванням елементів, кутами та використанням білого простору. Ця новаторська методика макетування принесла відчуття свободи у творчість, що значно вплинуло на дизайн у наступні десятиліття.

2. Геометричні форми. Філософія стилю Баухаус полягала у використанні простих геометричних форм, спрямованих на забезпечення функціональності. Мистецтвознавці ставили акцент на обтічний геометричний дизайн з невеликою кількістю додаткових елементів, де абстрактні форми і фігури виступали як декор. Ця тенденція до геометричних форм відображала технологічне спрямування епохи, де технічне мислення займало центральне місце, і відображалася у візуальних аспектах стилю.

3. Колірні схеми. У палітрі кольорів Баухаусу, яка відзначалася мінімалізмом та простотою, часто зустрічалися основні відтінки, такі як білий, сірий, і бежевий, а також яскраві кольори, такі як червоний, жовтий, або синій. Це підкреслювало простоту, але одночасно додавало естетичну цінність через контрастне поєднання різних кольорів. Хоча використання основних відтінків не було обов'язковим, вони все ж переважали у більшості дизайнерських проєктах.

4. Зосередження на технологіях. Оскільки рух Баухаус прагнув об'єднати мистецтво з промисловістю, його представники активно досліджували нові інструменти, методи та перспективи для постійного розвитку своєї дизайнерської практики. Вони експериментували з різноманітними сучасними та

промисловими матеріалами, такими як скло, дерево, бетон та сталь. Митці Баухаусу відкривали нові можливості, створюючи серійні прототипи своїх творінь [11].

Головною ідеєю оформлення культурного центру є наповнити простір сірої пострадянської споруди життям, використовуючи яскраві кольорові акценти червоного, синього та жовтого кольорів. При цьому залишаючи деякі приміщення суцільно мінімалістичними для наповнення їх сенсами саме через твори мистецтва. При проектуванні дизайну ми будемо спиратися на принципи стилю Баухаус, створюючи інноваційний та функціональний простір [34].

Висновки до другого розділу

1. Відповідно до нормативних документів та правил проектування, культурно-дозвілєві заклади поділяються на три рівні комфорту, на що впливає розташування та значимість відповідних об'єктів. Простори культурних центрів, зокрема, кіноконцертних залів проектуються відповідно до рівня комфорту за зазначеними вимогами нормативної документації.

2. Проектування культурних центрів має відбуватися відповідно до основних вимог, зазначених у нормативних документах: ДБН В.2.2-16:2019, ДБН В.2.2-40:2018, ДБН В.2.2-9:2009, ДБН В.2.2-5- 97.

3. Культурні центри необхідно проектувати з урахуванням потреб та пристосуванням для маломобільних груп населення. Це забезпечується облаштуванням вертикальних та горизонтальних комунікацій, які забезпечують безбар'єрний доступ до всіх приміщень громадського користування. Також важливо забезпечити відповідні місця в глядацьких залах та передбачити проектування інклюзивних санвузлів для осіб, що пересуваються на кріслах колісних.

4. Для проектування комфортного громадського простору необхідно спиратися на антропометричні особливості людини. Ефективна організація простору є ключовим аспектом ергономіки. Вона повинна забезпечувати легкий доступ до необхідних матеріалів і обладнання, зменшуючи зайві переміщення та знижуючи стрес. Визначено основні ергономічні вимоги до меблевого облаштування.

5. Кольори мають різний вплив на психологічний та фізичний стан людини. Вибір кольорової палітри є одним із найважливіших аспектів дизайну культурного центру. Кольорове оформлення має надихати відвідувачів і сприяти креативному мисленню, водночас уникаючи перенасичення і стресу.

6. При розробці концепції дизайну культурного центру варто спиратися на елементи та принципи стильового напрямку Баухаус. Оформлення інтер'єрів приміщень здійснюється в першу чергу відповідно до функціонального призначення простору.

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ КУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРУ

3.1. Загальна інформація про об'єкт проектування

За об'єкт проектування обрано будівлю кінотеатру «Братислава». Історія заснування кінотеатру починається в 1960-х рр., в той час, коли радянська влада по всій території активно розпочала розширювати та розбудовувати культурну інфраструктуру, Київ не став виключенням. Це був період інтенсивного культурного будівництва, що передбачав зведення у всіх районах нових культурних і соціальних об'єктів, які мали на меті підвищити якість життя мешканців міста. Віддалені від центру райони почали активно забудовувати кінотеатрами за типовими проектами з 1960-х років.

Брежнєвська епоха відзначалася не лише переглядом сталінської «архітектурної політики», але й наявністю певної пишності в архітектурі. У цей час сформувався «імперський модернізм», який відзначався масивними та складними формами, а також різноманітним зовнішнім оздобленням і інтер'єрами. Кінотеатри того періоду стали більш різноманітними, навіть якщо вони будувались за одним проектом. Для кінотеатру «Братислава» та подібних йому будівель характерні кілька спільних рис: вертикальне скління другого поверху з масивним ритмічним декором, заокруглений об'єм вздовж входу, виразний вигляд зовнішніх сходів і похилий дах кінозалу. Остання деталь є елементом конструктивізму, популярного в 1920-х рр.

За аналогічним проектом кінотеатру «Братислава», в Українській РСР було збудовано лише п'ять кінотеатрів: «Лейпциг» на Борщагівці та «Росія» (тепер – «Кіото») на Лісовому масиві в Києві, а також «Сучасник» у Кривому Розі та «Дружба» у Лисичанську. Цей модерністський проєкт розробили київські архітектори Всеволод Суворов та Ігор Шпара [26].

У 1976 р. на Оболоні, на вулиці Мате Залки (тепер Олександра Архипенка), 5, було збудовано перший у тодішньому Мінському р-ні кінотеатр «Братислава» (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Кінотеатр «Братислава» 1980-ті роки.

Кінотеатр налічував дві кінозали, – синю на триста місць та велику червону на вісімсот місць та мав сучасне, на той час, обладнання. Також у будівлі були розташовані ігрові автомати, що привертали величезну увагу дітей. Відкриття цього закладу стало важливою подією для місцевих мешканців. Квитки на сеанси користувалися великим попитом, що спричиняло постійні черги. Сквер із фонтаном перед будівлею швидко перетворився на популярне місце для прогулянок і зустрічей. Цей кінотеатр став культовим місцем для жителів Оболоні, будучи єдиним осередком культури в районі.

Все змінилося з розпадом Радянського Союзу, – у 1990-х рр., через фінансову кризу, приміщення кінотеатру почали здавати в оренду. На поч. 2000-х років були зроблені перші ремонтні роботи та внутрішню реконструкцію. Після цього кінотеатр на деякий час відновив своє першочергове призначення та функціонував ще впродовж десятиліття. У 2010-х рр. будівля стала закинutoю та втратила свою колишню привабливість. Вона почала поступово руйнуватися, оздоблювальні матеріали відпадали, на фасаді почали з'являтися графіті.

Тривалий час будівля стояла зачиненою, влада м. Києва планувала побудувати на її місці торговий центр, «Інноваційний центр розвитку підприємництва», або новий житловий комплекс [44]. Розробляли повноцінні

проекти, створювали тендери на будівництво та готували кінотеатр «Братислава» до знесення. Реалізувати жоден з цих проєктів не вдалося, адже активісти на такі ініціативи відреагували дуже негативно. Мешканців Оболонського р-ну не влаштовувала перспектива перетворення державного кінотеатру на черговий комерційний об'єкт. Громадські діячі домоглися проведення публічних слухань, що відбулись 3 жовтня 2017 р., на яких мешканці Оболоні проголосували за збереження будівлі та створення на базі кінотеатру районного культурного центру. У цьому районі проживає близько 300 тис. осіб, проте, тут немає жодного культурного та театрального закладу, творчого простору чи галереї, тож мистецький об'єкт неабияк потрібен.

З 2018 р. силами та коштами громадськості розпочали оновлення «Братислави». Тривалий час будівля не отримувала належної уваги, через що більшість приміщень опинилися в аварійному стані та потребували капітального відновлення. Місцева влада підтримала ініціативу громади та виділила 5 млн. грн. на необхідні ремонтні роботи з реставрації фасаду, даху та встановлення електромереж [45].

У вересні 2019 р. будівля розпочала роботу як оновлений багатофункціональний культурний центр для дорослих та дітей під назвою «Арт-Братислава». Щоб створити арт-центр у стінах будівлі 1970-х років, активістам довелося докласти багато зусиль та креативу. При вході в арт-центр розташовано фое, в якому облаштовано буфет (рис. 3.2) та місце для відвідувачів (рис. 3.3), що очікують на початок кінопоказу чи вистави.

Рис. 3.2. Інтер'єр буфету у фое

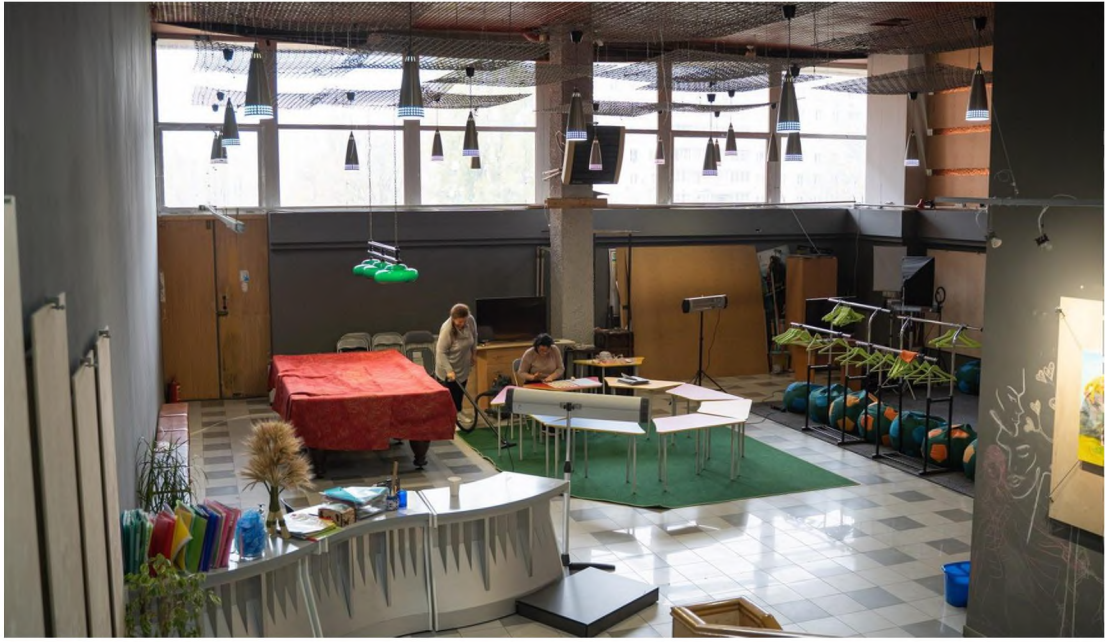
Рис. 3.3. Інтер'єр зони очікування

Також в цьому приміщенні знаходиться невелика бібліотека, яку сформували жителі району, приносячи свої книги. Стіни у фойє пофарбовані в темний колір, та використовуються, як полотно, на якому дітям дозволяють малювати крейдою. На другому поверсі розташовано виставковий простір, який також обладнаний дзеркалами та використовується як танцювальна зала (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Інтер'єр виставкової та танцювальної зали

В межах одного приміщення також створено багатофункціональний простір, а саме, – зону, призначену для дитячої фотостудії, зону більярду, та зону проведення гуртків з малювання (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Інтер'єр багатофункціонального простіру

Було також відновлено менший кінозал, додано сцену-подіум для можливості проводити там театральні вистави. Цей кінозал обладнали кріслами та необхідною технікою (рис. 3.6).

Рис. 3.6. Інтер'єр кінозалу

Колишню квиткову залу з касовими кабінами, що наразі не актуальна, переобладнали в танцювальний зал з роздягальнями, в якій на сьогодні проходять заняття для дітей (рис. 3.7) [46].

Рис. 3.7. Інтер'єр танцювальної зали

Волонтери та активісти змогли своїми силами створити мистецький простір для мешканців Оболоні, оновивши та збагативши функціонально стару, майже знищену будівлі. Втім, на жаль, інтер'єр закладу оформлено нашвидкуруч, із застосуванням бюджетних матеріалів та меблів, що вже виглядають застаріло. Не створено цілісності в оформленні приміщень, через що немає загальної концепції арт-центру. Приміщення повноцінно не пристосовані до функціональних завдань та потребують оновлення, ремонту і облаштування.

Міська влада та громадські діячі неодноразово оголошували про початок повноцінної реконструкції, створювали інноваційні проєкти з оновленням території, фасаду та інтер'єрів приміщень. Виділяли великі суми з бюджету на реалізацію проєктів та навіть оголошували дати початку ремонтних робіт. Але, на жаль, всі ці новини залишилися в інформаційному просторі та не вийшли за межі масштабних планів. На сьогодні, хоч і частково функціонуючий культурний центр «Арт-Братислава», має не дуже привітний вигляд (рис. 3.8) [49].

Рис. 3.8. Сучасний вигляд фасаду культурного центру «Арт-Братислава»

Кінотеатри пізнього радянського періоду, за рідкісними винятками, не є визначними зразками архітектури модернізму. Однак, це не означає, що їх слід зносити для зведення сучасних торгових центрів, адже вони становлять важливу частину історії розвитку архітектури та кінематографу в Україні. Більшість культурних будівель, зокрема кінотеатрів того часу, було знесено або зруйновано. На щастя, силами громадськості кінотеатр «Братислава» вдалося врятувати від знищення та створити в ньому арт-центр, що функціонує та приймає відвідувачів досі. Він є чудовим прикладом ревіталізації радянської будівлі, при цьому здійсненої без великого бюджету.

3.2. Благоустрій прибудинкової території

Обраний об'єкт проектування – культурний центр «Братислава» територіально розташований в Оболонському р-ні м. Києва за адресою: вул.Олександра Архипенка, 5. В цьому районі щільна житлова забудова, його населення становить близько трьохсот тисяч осіб. Навколо об'єкту добре розвинута інфраструктура, в межах п'ятнадцяти хвилин пішки на північний захід знаходиться станція метро «Оболонь» та в тридцяти хвилинах на південний захід, – станція метро «Почайна». Неподалік, зі східної сторони, розташована

велика паркова зона Оболонської набережної. В межах п'ятнадцяти хвилин пішої доступності на схід, розташований парк «Наталка». Будівля знаходиться в межах житлової забудови, поруч є магазини, школа, бібліотека, невеликий сквер (рис. 3.9).

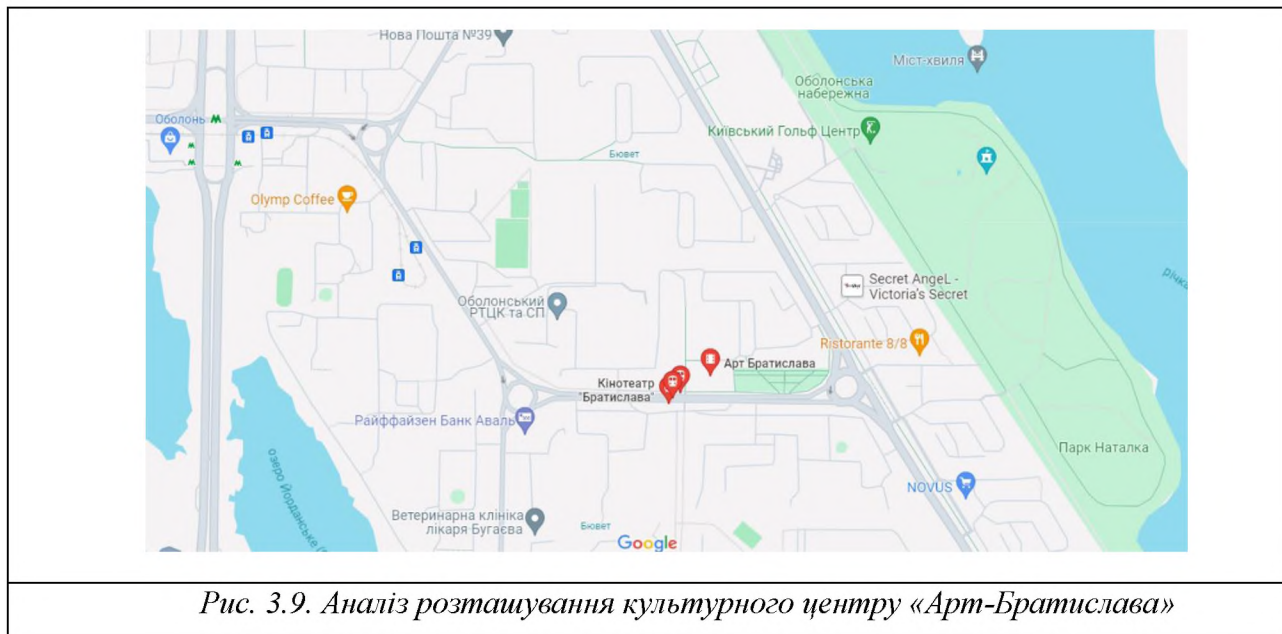

Рис. 3.9. Аналіз розташування культурного центру «Арт-Братислава»

Площа ділянки 0,6224 га. Рельєф ділянки пологий, з невеликим нахилом у східному напрямку. Розроблено схематичний план благоустрою території культурного центру, з урахуванням потреб відвідувачів центру (рис 3.10) [9].

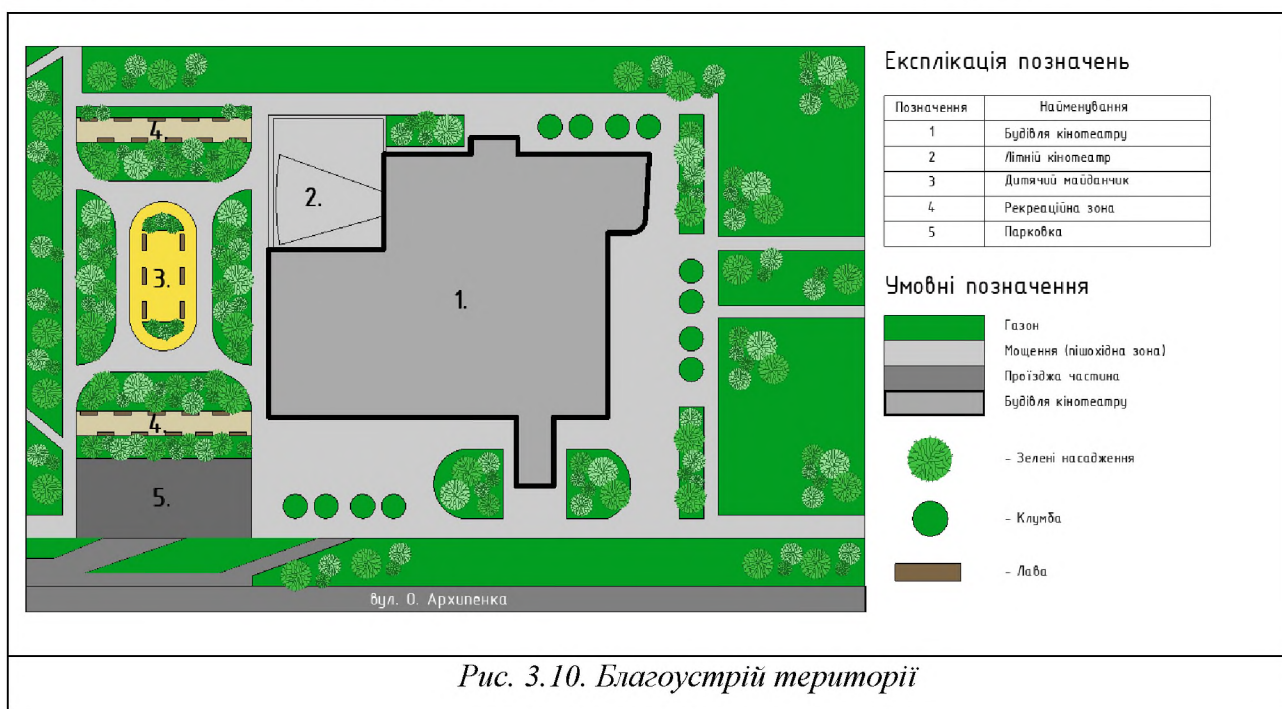

Рис. 3.10. Благоустрій території

На ділянці передбачено парковку біля проїзної частини, пішохідну зону навкруги будівлі. На східній частині території передбачено головний вхід та простору зону, що забезпечує можливість проведення мистецьких подій на вулиці у теплу пору року. На західній частині ділянки розташовано дитячий майданчик та рекреаційну зону з лавами. Також передбачене місце для літнього кінотеатру під відкритим небом. Вся територія добре озеленена та передбачає велику кількість зелених насаджень та клумб, це важливо для відмежування ділянки від проїзної частини та створення комфортного середовища в межах міської забудови. [3]

Для зазначення типологічних характеристик і вимог до проєктування споруд використовують будівельно-кліматичне районування територій. Відповідно до будівельних норм і правил ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010, м. Київ належить до третього кліматичного району, який має такі характеристики:

- помірна зима, що вимагає відповідного теплозахисту будівель;
- висота снігового покриву досягає 1 м.; тривалість опалювального сезону 4-5 місяців;
- середня температура в січні від -4°C до -14°C , в липні від $+18^{\circ}\text{C}$ до 31°C ;
- середня відносна вологість повітря 52-82% [10].

3.3. Функціональне зонування та планувальні рішення

Споруда культурного центру «Арт-Братислава», що раніше був радянським кінотеатром, має два поверхи та підвальне приміщення. Загальна площа будівлі становить близько 3400 м². Вся будівля функціонує як окремий об'єкт.

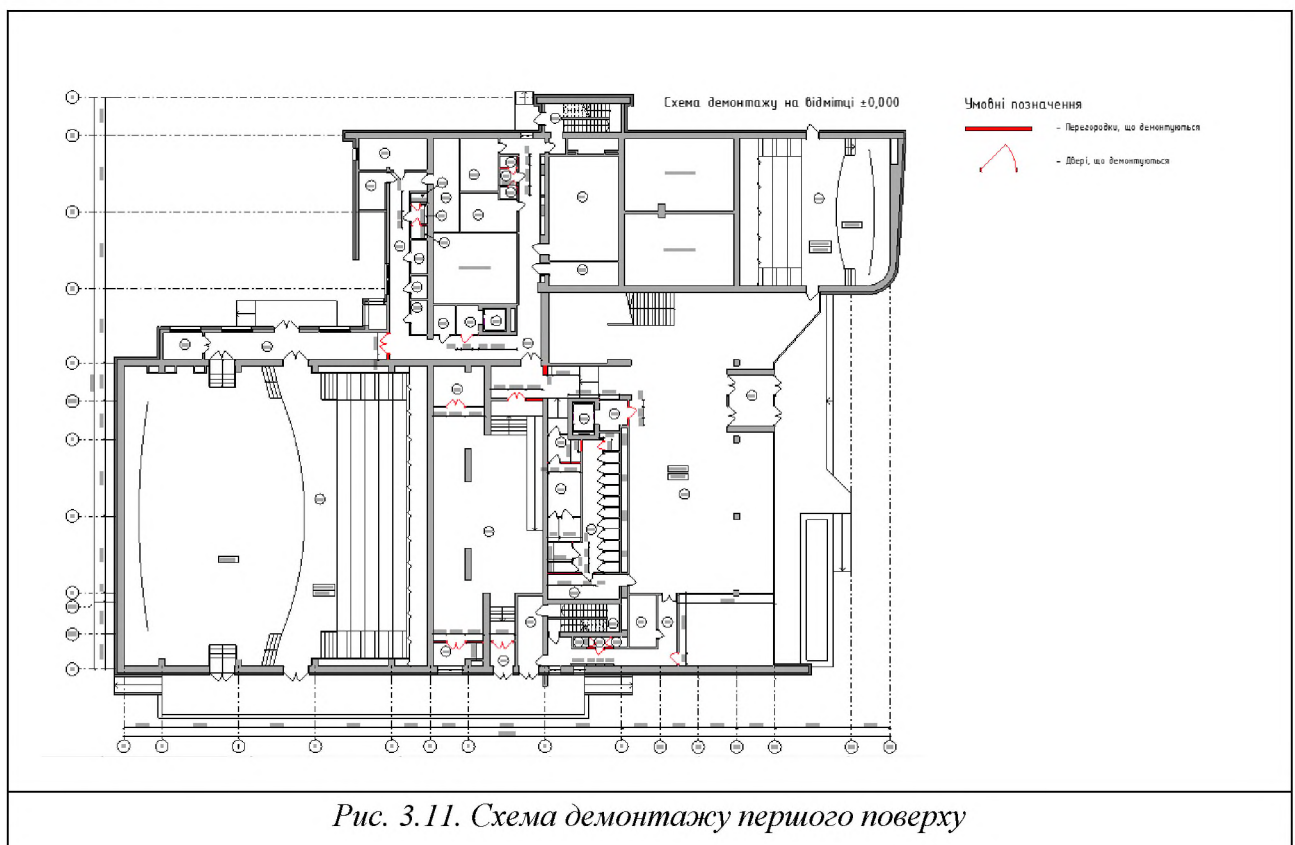
За своїм призначення об'єкт проєктування поєднує багато задач та функцій, тож при розробці планувальних рішень та функціональних зв'язків необхідно було гармонійно та логічно поєднати простори різного призначення між собою. Враховуючи те, що зараз в Україні військовий стан, важливим аспектом у проєктуванні сучасного громадського місця є передбачення захисних

приміщення чи укриттів та створення інклюзивного простору для маломобільних груп населення. [2]

«Арт-Братислава» як багатофункціональний арт-центр об'єднує в собі такі основні функціональні зони:

- зону перегляду та показу – кінозали;
- виставкову;
- зону відпочинку та очікування;
- гурткову, в якій проводяться майстер-класи та заняття;
- транзитну, що зв'язує доступ до всіх зон.

Перший поверх розташований на відмітці висоти $\pm 0,000$. В межах першого поверху було проведено демонтаж перегородок для розширення фое, перепланування сантехнічних зон та організації необхідних приміщень (рис. 3.11).

Було проведено монтаж перегородок в межах першого поверху для логічної організації приміщень (рис. 3.12).

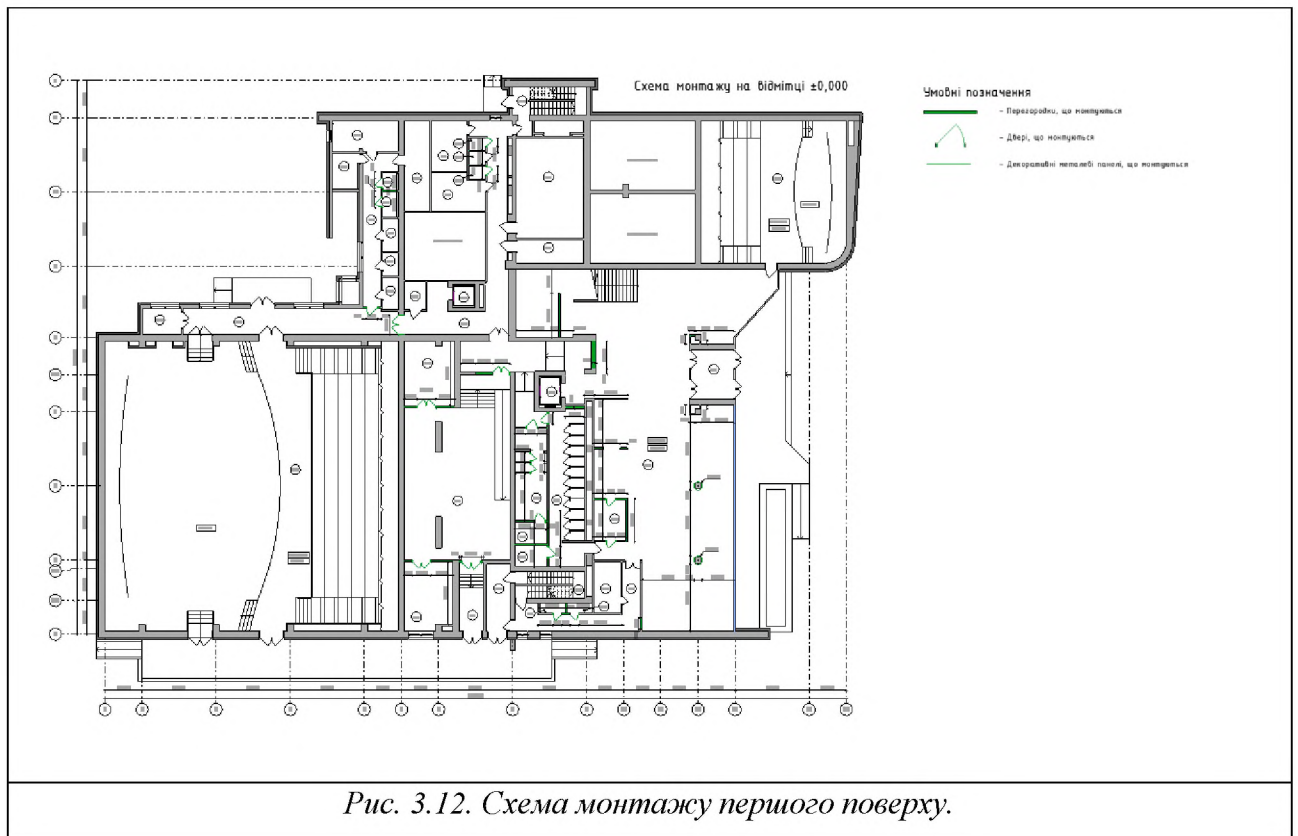
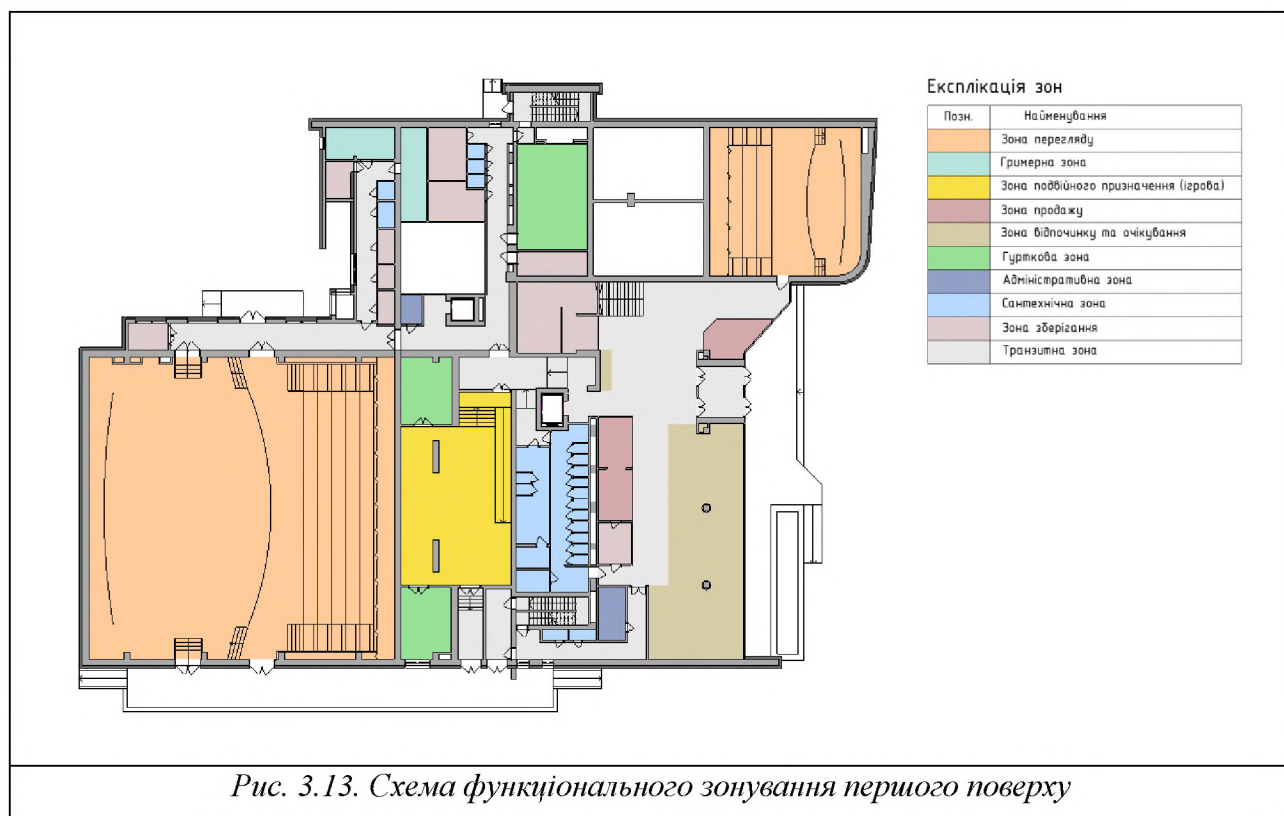

Рис. 3.12. Схема монтажу першого поверху.

Спроектовано санітарні зони для громадського користування, для персоналу та в межах роздягалень відповідно до вимог ДБН В.2.2-9:2009, ДБН В.2.2-16:2019, ДБН В.2.2-40:2018 [5; 6; 7]. В межах фoє спроектовано місце для розміщення кіно- та каво- барів, що передбачає додавання перегородок та додаткове технічне приміщення.

Планувальні рішення та монтаж перегородок розроблені з дотриманням державних будівельних норм, включаючи надання простору інклюзивності, що передбачає доступність до всіх приміщень загального користування для маломобільних груп населення. Передбачено два ліфти, що забезпечують доступ до всіх поверхів разом із підвалом. За проектом, будівля має значні та місцями незначні перепади висот, що може стати перешкодою для маломобільних груп населення під час пересування. Через це замість сходів на незначних перепадах висот влаштовано пандуси з помірним нахилом 5-8° та антиковзким покриттям. Всі входи та евакуаційні виходи також облаштовані пандусами для забезпечення безбар'єрного доступу до приміщення. [6]

Перший поверх поєднує в собі багато функціональних зон та просторових зв'язків (рис. 3.13).

Через головний вхід в приміщення, проходячи тамбур, відвідувач потрапляє у фое. Воно є одним із головних приміщень для транзиту, отримання послуг та налагодження соціальних контактів. Зліва від головного входу розташована зона продажу, а саме, – кіно- та каво- бар з технічним приміщенням для зберігання. Поруч з баром знаходиться простора лаунж-зона для відпочинку, очікування та спілкування, та один з входів до сантехнічної зони, а саме – до жіночого санвузла громадського користування. Справа від головного входу розміщено адміністративну зону продажу, у вигляді рецепції, де можна придбати квитки на виставу чи кінофільм, записатися на різноманітні події, чи дізнатися інформацію про них. Навпроти рецепції знаходиться вхід у зону перегляду, а саме, в меншу кінозалу.

Прямо від головного входу розміщено головні транзитні зв'язки, зокрема, ліфт та сходи на другий поверх. Під сходами знаходиться зона зберігання одягу та особистих речей, – гардероб. По коридору, за ліфтом, розташований вхід у

зону подвійного призначення. Вона об'єднує в собі функції дитячого ігрового простору та захисного приміщення у разі повітряної небезпеки. Це приміщення цокольного типу, яке має відносну відмітку висоти 0,920, захищене з усіх сторін несучими стінами, облаштоване додатковим евакуаційним виходом, що цілком дозволяє використовувати його як укриття [8; 27]. Воно оснащено пандусом для швидкого доступу маломобільних груп населення. Більшу частину часу ця територія використовується саме як ігровий простір для дітей, тож в його межах передбачено розміщення гурткової зони, а саме, приміщень для групових занять. Враховуючи, що в приміщенні, під час його використання в якості укриття відвідувачі можуть перебувати досить тривалий час, передбачено швидкий доступ до сантехнічної зони громадського користування [17].

З лівої частини будівлі розташовано великий кіноконцертний зал, що є однією з найбільших зон перегляду. Вхід до нього передбачено як з першого, так і з другого поверху, включаючи евакуаційні виходи. В його межах облаштовано простір для обслуговування сцени, а саме, – гримерну та сантехнічну зони для акторів, зони зберігання, що з'єднуються із залом великим транзитним простором у вигляді коридору.

Також в межах першого поверху розташовано простір для активних видів занять, що поєднує гурткову зону, а саме, танцювальну залу, сантехнічну та зону для зберігання в якості двох роздягальень [28].

На відміну від першого, другий поверх має менш різноманітне функціональне наповнення (рис. 3.14).

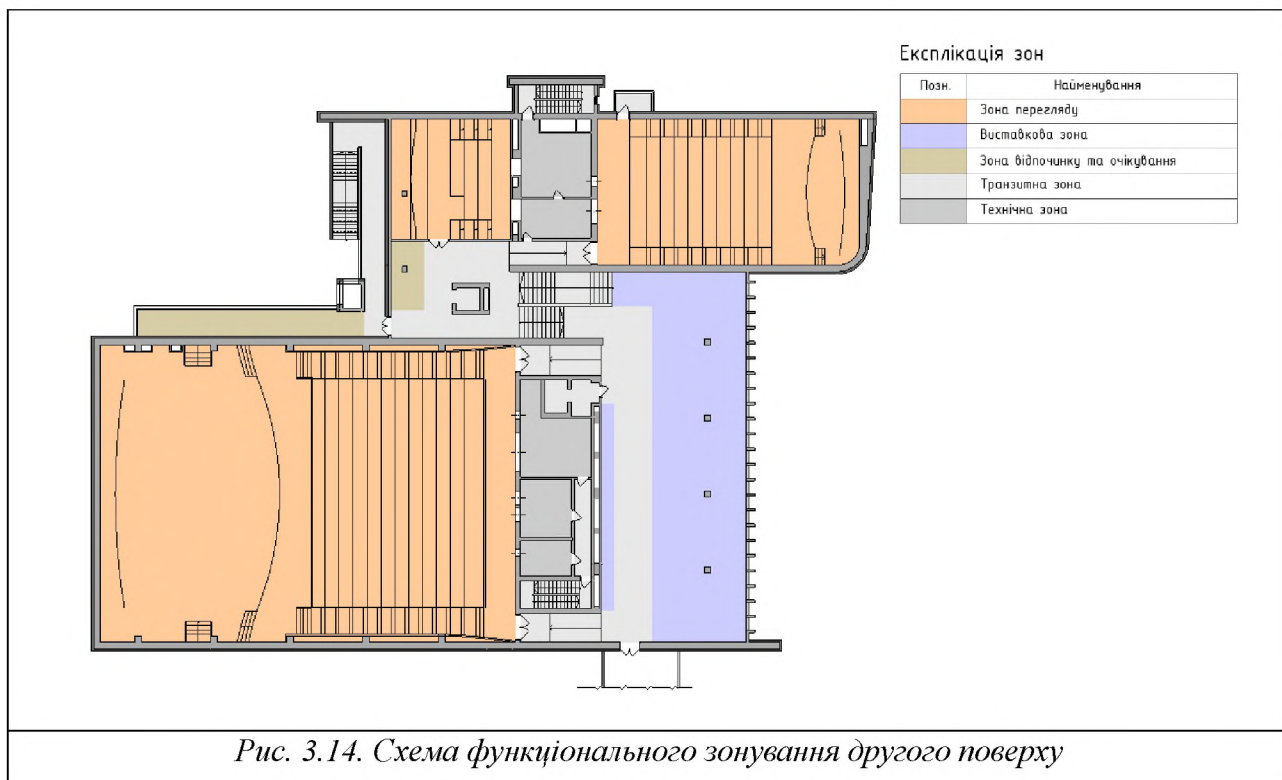

Рис. 3.14. Схема функціонального зонування другого поверху

У ньому переважну більшість площі займає зона перегляду, зокрема, три зали. Підіймаючись сходами чи ліфтом з першого поверху, відвідувачі потрапляють у невелике фое з відпочинковою зоною. Тут передбачений доступ до найменшої зали-трансформера, яке може використовуватися як для кінопоказів, так і для проведення лекцій чи групових занять. Також, з фое є вихід до балкону та другого поверху меншого кіноконцертного залу.

Піднімаючись сходами на рівень вище, відвідувач потрапляє до великої виставкової зони, з якої забезпечується вхід до найбільшої кіноконцертної зали. Біля всіх залів розміщено технічну зону для їх обслуговування, що містить в собі кінопроекційні, операторський, звуко-режисерський простори. [1]

Доступ до підвалу відбувається через сходи або ліфт. Він містить в собі велику кількість технічних приміщень, що забезпечують роботу всієї будівлі. Також в підвалі передбачене розміщення адміністративної, гурткової та сантехнічної зон. Адміністративна зона передбачає наявність кабінету директора, бухгалтера, кімнату відпочинку та роздягальню для персоналу. Гурткова зона передбачає розміщення трьох приміщень, призначених для проведення конференцій, лекцій та майстер-класів, а також художній клас. Так

як всі приміщення знаходяться в підвальному просторі на відносній висоті – 3.000, вони набувають захисної здатності та можуть використовуватися як укриття для цивільного захисту, а заходи, що проводяться в приміщеннях підвалу, не будуть зупинятися в разі ракетної небезпеки.

3.4. Дизайн-концепція закладу

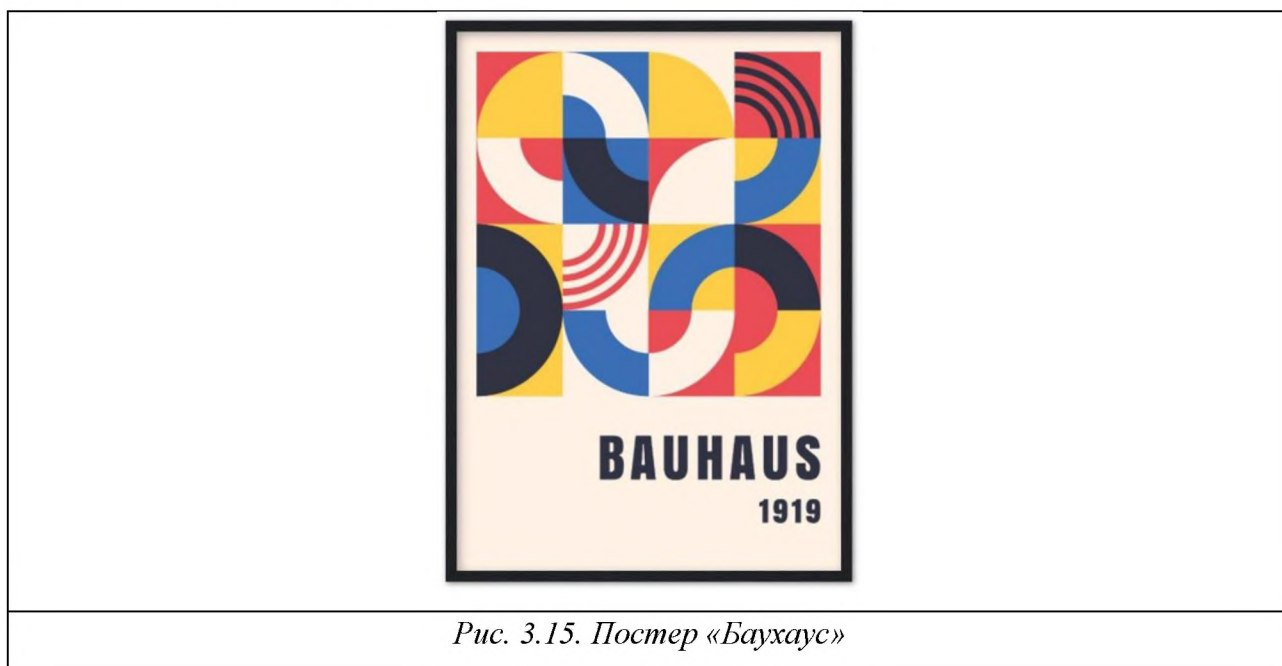
У цей непростий для України час, в умовах війни, коли багато негативних новин та подій навіюють смуток і життя ніби втрачає свою яскравість, для суспільства важливо мати змогу ментально розвантажитися та наповнитися позитивними емоціями та враженнями. Культурний центр «Арт-Братислава» за концепцією є місцем творчого наповнення, центром комунікації та рекреації, де люди в межах житлового району, суцільно наповненого висотними будинками, зможуть надихатися, творити, відпочивати та розвивати соціальні зв'язки. Сірі стіни радянської споруди зовсім не пристосовані до цієї концепції, тож було прийнято рішення наповнити інтер'єр яскравістю, надати простору повітря та життя.

Концепція інтер'єру базується на частковому використанні стилістичних засобів та елементів стилістичного напрямку Баухаус у поєднанні з мінімалізмом. Баухаус, заснований на ідеї поєднання мистецтва, ремесла та функціональності, акцентував увагу на раціональному використанні матеріалів і форм, що сприяє створенню інтер'єрів, які відповідають потребам користувачів та забезпечують комфорт і ефективність. Мінімалізм, з його акцентом на простоту, чистоту ліній та відсутність зайвих декоративних елементів, доповнює цей підхід, дозволяючи створювати та поєднувати простори з різним призначенням, де кожен елемент має своє завдання і сприяє загальній гармонії [33].

Поєднання елементів Баухаусу з мінімалізмом також сприяє створенню інтер'єрів, які мають високу адаптивність і гнучкість. Ця здатність неабияк важлива для культурного центру, завдяки придатності більшості приміщень до трансформації та швидкої зміни конфігурацій простору. Естетичні принципи

Баухаусу, такі як відсутність недоречних надмірностей, чіткі геометричні форми і використання новітніх матеріалів, у поєднанні з мінімалістичним підходом до дизайну, допомагають створити середовище, яке не лише естетично привабливе, але й функціональне та зручне для різних видів діяльності. Таким чином, поєднання цих двох стильових підходів сприяє досягненню високого рівня ефективності та естетичної досконалості у дизайні інтер'єру культурного центру [29].

Для Баухаусу були характерними використання геометричних форм у оформленні інтер'єрів. Об'єктом для натхнення при формуванні концепції закладу та при формоутворенні і проектуванні планувальних рішень було взято постер школи Баухаус, який відображає цікаве поєднання геометричних форм у графічному дизайні (рис. 3.15).

Рис. 3.15. Постер «Баухаус»

Форми, кольори та принцип узгодження елементів, запозичені з постера, були інтегровані в оформлення загальної концепції інтер'єру. Геометрія та поєднання кольорів проглядаються в оформленні більшості приміщень. Для чіткішого розуміння концептуального вирішення оздоблення інтер'єрів було створено мудборд (рис. 3.16) [36].

3.5. Оздоблення приміщень та колірне вирішення

Основними акцентними кольорами в оформленні інтер'єрів культурного центру було обрано сміливе поєднання відтінків червоного RAL 2002 , жовтого RAL 1023 та синього RAL 5017, які дають можливість створити яскравий нетиповий інтер'єр, та підкреслити окремі елементи в просторі (рис. 3.17).

Також було використано нейтральні кольори, а саме білий RAL 9010 та темносірий RAL 7021 (рис. 3.18).

Їх застосування зумовлене наданням просторості та гармонізації простору, особливо в приміщеннях кінозалу та виставкового простору, де за своїм призначенням надмірна яскравість недоречна.

Для проєкту були підібрані зносостійкі та екологічні матеріали оздоблення підлог, стін, стель.

Підлогові покриття.

Для підлоги у проєкті було використано:

- епоксидну наливну підлогу;
- керамічну плитку;
- вінілове покриття;
- ковролін;
- антиковзальне покриття.

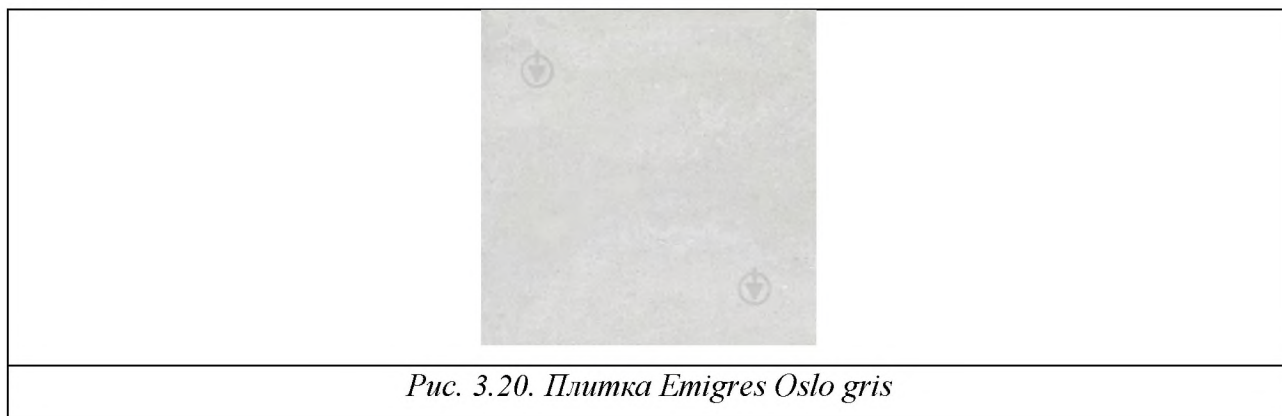
Епоксидну наливну підлогу EPOXY FLOOR білого кольору (рис. 3.19) було використано у більшій частині приміщень, а саме у транзитних зонах, виставковій залі та фое.

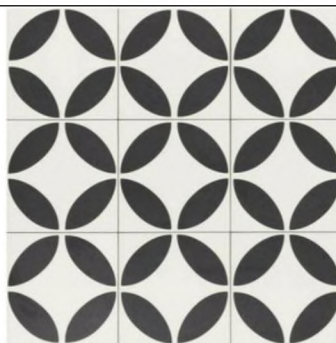
Зокрема, у фое, на підлозі в зоні відпочинку передбачено кольорову геометричну композицію. Вибір матеріалу виправданий високою зносостійкістю, великим вибором кольорової палітри, вологостійкістю, що чудово підходить для використання в громадських приміщеннях [31].

Висока зносостійкість і довговічність епоксидних підлог є особливо важливими в умовах інтенсивного пішохідного навантаження та постійного використання. Крім того, епоксидні підлоги забезпечують високу хімічну та механічну стійкість, що дозволяє їм витримувати вплив різних агресивних речовин і фізичних навантажень без втрати своїх експлуатаційних властивостей. Їх гладка і безшовна поверхня сприяє легкому очищенню та обслуговуванню, що важливо для підтримання гігієни в громадських місцях. Також епоксидні підлоги можуть бути виконані в різних кольорах та з декоративними ефектами, що дозволяє адаптувати їх до будь-якого дизайну інтер'єру, сприяючи створенню естетично привабливого та функціонального простору [13].

В сантехнічних приміщеннях громадського використання було використано керамогранітну плитку Emigres Oslo gris розміром 800x800 мм. (рис. 3.20).

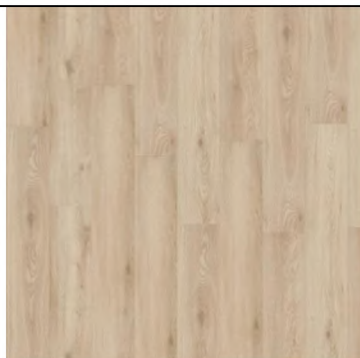
У санвузлах приватного користування, а саме для персоналу та біля роздягалень, було використано керамогранітну плитку Cavan Mainzu розміром 200x200 (рис. 3. 21).

Рис. 3.21. Плитка Cavan Mainz

Керамогранітна плитка має численні переваги, які роблять її привабливим матеріалом для широкого спектру застосувань. Основною перевагою є її висока міцність і зносостійкість, що забезпечує довговічність навіть при інтенсивному використанні. Крім того, керамогранітна плитка відзначається низьким водопоглинанням, що робить її ідеальною для вологих середовищ, таких як ванні кімнати та кухні. Вона також стійка до впливу хімічних речовин, що полегшує її очищення і догляд. Завдяки різноманіттю кольорів, текстур і форматів, керамогранітна плитка дозволяє реалізувати різноманітні дизайнерські рішення, забезпечуючи естетичну привабливість і функціональність покриття.

Вінілове підлогове покриття використане в танцювальному залі, кабінеті адміністратора, роздягальнях, гримерних та гурткових для дітей. Було обрано Eterna Acoustic Charman розміром 1220x181x5 (рис. 3.22).

Рис. 3.22. Вінілова підлога Eterna Acoustic Charman

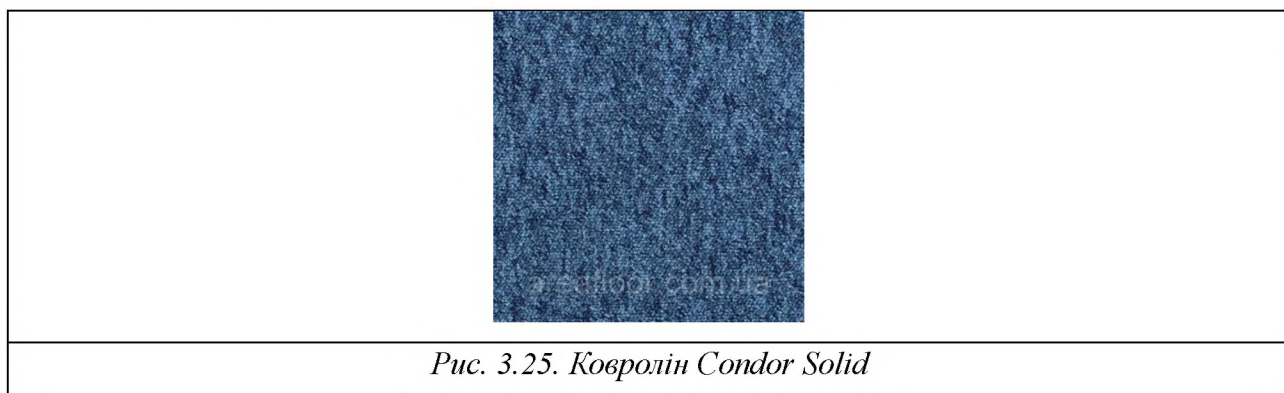
Використання вінілової підлоги має ряд переваг, які роблять її популярним вибором для різних приміщень, зокрема, вологостійкість та висока стійкість до

пошкоджень та подряпин, що забезпечують довговічність покриття. Крім того, вінілові підлоги легко очищаються і доглядаються, що робить їх ідеальним вибором для громадських об'єктів. Різноманітність дизайнів і кольорів вінілових підлог дозволяє вибрати оптимальний варіант, що відповідає інтер'єру будь-якого приміщення.

В кіноконцертних залах та в приміщенні подвійного призначення, а саме, в ігровій кімнаті, підлога вкрита ковроліном. Для кіноконцертних залів було обрано промисловий ковролін Beaulieu Real Xeno темно-сірого кольору (рис. 3.23).

Цей вид килимового покриття зі щільним ворсом має високі акустичні та зносостійкі властивості, а фактура маскує дрібні забруднення і легка в догляді та прибиранні, що дуже важливо для громадських приміщень. В дитячу ігрову кімнату було обрано ковролін Condor Solid (рис. 3. 24), що має ті ж властивості, але м'якший ворс.

Антиковзальне покриття 3M Scotch-Weld (рис. 3.25) використовується для оздоблення пандусів у місцях перепадів висот, воно дозволяє легко та безпечно пересуватися по нахиленій поверхні.

Рис. 3.25. Антиковзальне покриття 3M Scotch-Weld

Облицювання стін.

Для облицювання стін в культурному центрі «Арт-Братислава» використовуються такі матеріали:

- водоемульсійна фарба;
- звукові панелі;
- HPL панелі;
- керамічна плитка.

У проєкті арт-центру для облицювання стін більшості приміщень використовується фарба EkoSniezka білого кольору Nature White (рис. 3.26), та синього кольору, для отримання якого використовується пігмент Sniezka Colorex (рис. 3.27).

Рис. 3.26. Фарба EkoSniezka

Рис. 3.27. Пігмент Sniezka Colorex.

Незалежно від типу плівкоутворювача, всі водоемульсійні фарби мають значні переваги перед іншими лакофарбовими матеріалами, зокрема, своєю екологічною чистотою та нетоксичністю. Крім того, при роботі з ними майже не відчувається запаху. Водоемульсійні фарби легко розводяться водою і є негорючими. Покриття, утворене цими фарбами, відзначається міцністю, еластичністю і довговічністю.

Менша кінозала та танцювальний зал оснащені акустичними панелями з авторською геометрією, виконаною за інспіраціями ідей з постера Баухаусу (рис. 3.14), для більшої звукоізоляції. Акустичні панелі ефективно знижують ефект еха і відбиття звуку, мінімізуючи реверберацію в приміщенні. Вони поглинають і розсіюють звукові хвилі до їх повного загасання, що забезпечує усунення як внутрішнього, так і зовнішнього шуму. Це особливо важливо для приміщень великої площі, таких як кіноконцертні зали, де відбиття звуку може викликати дискомфорт. Крім того, акустичні панелі покращують якість звуку, роблячи його чистішим і приємнішим для сприйняття. [4]

У приміщенні великої кінозали були застосовані HPL-панелі. HPL-панелі представляють собою сучасний матеріал, який використовується для облицювання як внутрішніх, так і зовнішніх поверхонь будівель. Вони виглядають як великоформатні декоративні пластини і володіють звукоізоляційними властивостями.

Покриття стелі.

Для облицювання стелі в культурному центрі «Арт-Братислава» використовуються такі матеріали:

- рейкова пірамідна;
- гіпсокартон;
- акустична стеля Armstrong.

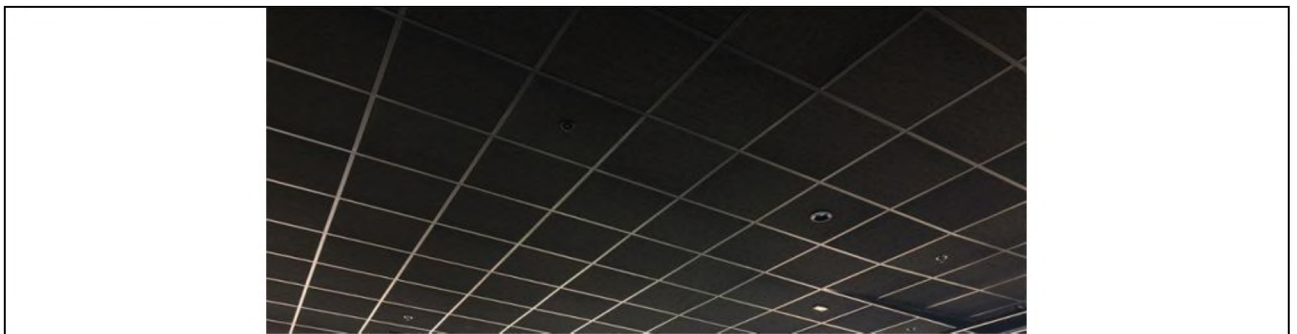
Для оформлення приміщень великої площі, а саме фое та виставкового простору, з наявністю технічної комунікації на стелі, було вирішено оздобити стелі підвісною кубоподібною рейковою системою (рис. 3.28).

Рис. 3.28. Кубоподібна рейкова стеля

Використання такого типу підвісної стелі має безліч переваг, а саме: візуальне збільшення простору та висоти приміщення, легкість в монтажі, декоративна привабливість, вологостійкість та довговічність.

Стелі в кіноконцертних та конференц-залах оздоблені акустичними панелями Armstrong темно сірого кольору (рис. 3.29).

Рис. 3.29. Акустичні панелі Armstrong

Акустичні панелі Armstrong відзначаються високою здатністю поглинати звукові та світлові хвилі, що дозволяє мінімізувати зовнішні шуми та створювати комфортні акустичні умови всередині приміщення. Крім того, вони виготовлені з екологічно чистих матеріалів, що забезпечує безпеку для здоров'я користувачів.

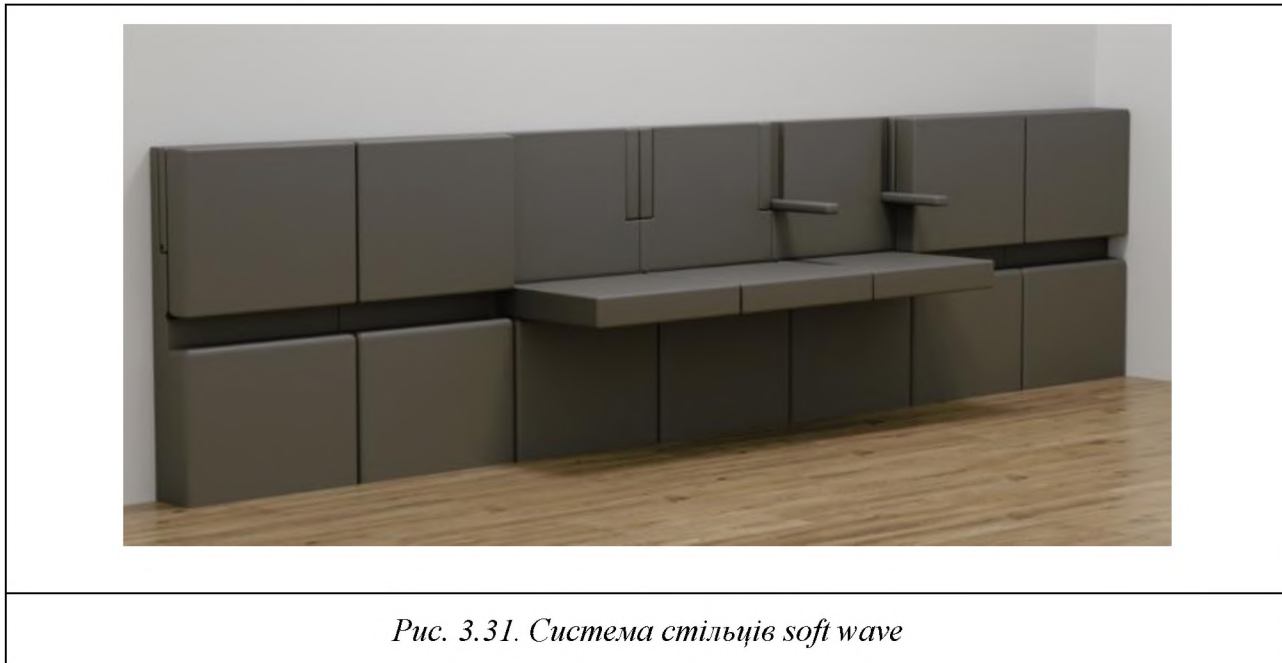
3.6. Авторські розробки

В ході роботи над проєктом культурного центру був розроблений ансамбль модульних елементів умеблювання для зони очікування та відпочинку (рис. 3.30).

Ансамбль «Shaped modules» розроблено, спираючись на загальну концепцію закладу, а саме, – використання елементів та принципів стилю Баухаус, що передбачає в першу чергу уникнення надмірності зайвих деталей та функціональність меблів. Ансамбль модульних меблів складається з трьох елементів, а саме «circle module», «arc module», «line module» [30]. Також є додатковий елемент – столик, що за потреби кріпиться до каркасу меблів та може рухатися уздовж направляючої. Каркас меблів виготовлений зі сталі з гумовим наповненням, що забезпечує стійкість та міцність меблям. Гумове наповнення мінімізує можливість травмування та пошкодження підлоги під час пересування. Для оббивки меблів використано екошкіру «Флай» високої щільності. Це гладкий та приємний на дотик матеріал, що має імітовану під шкіру поверхню завдяки використанню технології тиснення [15].

Для приміщення подвійного призначення, а саме дитячої ігрової кімнати, що також набуває функції захисного приміщення під час ракетної небезпеки, було розроблено розкладне місце для сидіння «Quiet», що поєднується в систему стільців soft wave (рис. 3.31).

Стільці блоками розміром 850x500x140 мм. кріпляться до стіни, чим несуть подвійне призначення – оздоблення стін та функціональне місце для сидіння. Оббивка виконана з екошкіри та можлива у різних кольорах. Місце для сидіння розроблене з урахуванням ергономічних особливостей. [14;17]

Висновки до третього розділу

1. В Україні існує проблема наявності великої кількості споруд культурного призначення, збудованих в радянські роки, що зараз перебувають в жахливому стані та псують архітектурне обличчя м. Києва. Виявлено шляхи вирішення ситуації шляхом реконструкції та ревіталізації під культурні центри. Зазначено основні дані об'єкта проєктування.

2. Визначено та проаналізовано особливості розташування культурного центру, що продемонстровано на ситуаційному плані. Запропоновано організацію благоустрою об'єкта проєктування для створення комфортного середовища культурного центру в межах району.

3. Обґрунтовано втручання у структуру будівлі для проведення демонтажу та монтажу додаткових елементів та їхній вплив на подальші планувальні рішення внутрішнього простору.

4. Культурний центр «Арт-Братислава» є багатофункціональним закладом та поділяється на такі функціональні зони: виставковий простір, зона творчої діяльності, зона продажу, зона відпочинку та очікування, зона перегляду, зона подвійного призначення, гурткова зона, санітарно-технічна зона, транзитна зона, зона адміністрації, технічна зона.

5. Дизайн-концепція закладу полягає у наповненні життям та мистецтвом стін радянської будівлі. Це передбачено втілити за допомогою використання елементів та принципів стильового напрямку Баухаус у поєднанні з мінімалізмом. Естетичні принципи стилю Баухаус, такі як відсутність недоречних надмірностей, чіткі геометричні форми та використання новітніх матеріалів, у поєднанні з мінімалістичним підходом до дизайну, допомагають створити середовище, що є не лише естетично привабливим, але й функціональним та пристосованим для різних видів діяльності.

6. Обґрунтовано вибір кольорової палітри та оздоблювальних матеріалів для підлоги, стін та стелі. Наведено приклади використаних матеріалів.

7. У ході роботи над проектом було розроблено ансамбль елементів умеблювання, а саме модульних меблів для зони очікування та систему розкладних стільців для захисного приміщення подвійного призначення.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Проведені дослідження науково-теоретичної бази дозволили проаналізувати історію виникнення та розвитку споруд культурного призначення як у світі, так і в Україні. Еволюція культурних центрів пройшла довгий шлях, Прообрази мистецьких установ зароджувались ще в давні часи існування людства та з плином часу концепція призначення та функції культурних і мистецьких центрів активно змінювалися, відображаючи зміну потреб та цінностей суспільства різних епох. В своєму роді трансформація відбувається і по сьогодні, стрімкий розвиток та зміни в світі, зокрема в технологічному секторі.

2. На сьогодні постає гостра проблема з великою кількістю пострадянських культурних споруд в Україні, які знаходяться в занедбаному або зруйнованому стані та потребують змін та переосмислення. Це особливо стосується державних кінотеатрів, побудованих за типовими проектами в 60-х роках минулого сторіччя. Не дивлячись на особливості хронологічних подій вони мають певну культурну цінність для збереження історичної спадщини в архітектурному та декоративному аспектах. Багато з цих будівель належать до радянського модернізму та конструктивізму, деякі прикрашені унікальними мозаїчними панно. Це доводить, що вони мають право на збереження.

3. На території України, зокрема в Києві, виявлено зародження тенденції відновлення та ревіталізації громадських споруд кінотеатрів радянського будівництва у багатофункціональні культурні центри. За відсутності великої бази практичного досвіду втілення проєктів, знайдено та детально розглянуто реалізований проєкт трансформації кінотеатру «Краків» у культурний кластер. Проаналізовано зміни у функціональному плануванні, оформлення приміщень та методи пристосування будівлі до сучасних потреб суспільства.

4. Створення культурних центрів, зокрема в Україні, лише починає набувати поширення. У контексті пострадянського відродження культурного життя разом із стрімким розвитком сучасних технологій та переходом

суспільства в онлайн, створення арт-просторів, адаптованих для різних верств населення, набуває все більшої актуальності. Виявлено сучасні тенденції оформлення культурних центрів, які формуються насамперед на основі функціонального призначення та завдань закладу. Досліджено та проаналізовано проектування та дизайн інтер'єру, спираючись на зарубіжні та вітчизняні аналоги. Розглянуто основні методи оформлення приміщень різного призначення в межах однієї споруди.

5. Визначено та проаналізовано основну базу державних нормативних документів, що використовуються при розробці та проектуванні культурних центрів в Україні, а саме: ДБН В.2.2-16:2019, ДБН В.2.2-40:2018, ДБН В.2.2-9:2018, ДБН В.2.2-5:2023.

6. Під час проектування культурного центру було враховано потреби маломобільних груп населення. Це забезпечено шляхом створення вертикальних і горизонтальних комунікацій, які забезпечують безбар'єрний доступ до всіх приміщень громадського користування. Передбачено спеціально пристосовані місця в глядацьких залах та інклюзивні санвузли для осіб, які користуються кріслами колісними.

7. Ключовим аспектом ергономіки є ефективна організація простору, яка повинна забезпечувати легкий доступ до необхідних матеріалів та обладнання, мінімізуючи переміщення та знижуючи рівень стресу. Для створення комфортного громадського простору у проекті культурного центру «Арт Братислава» під час проектування спеціалізованих приміщень враховано антропометричні характеристики людини та основні ергономічні вимоги до меблевого облаштування

8. Кольори по-різному впливають на психологічний та фізичний стан людини. Кольорове оформлення повинно надихати відвідувачів і стимулювати креативне мислення, одночасно уникаючи перенасичення та стресу. Це важливо враховувати під час проектування, оскільки вибір кольорової палітри є одним із найважливіших аспектів дизайну культурного центру.

9. У процесі виконання кваліфікаційної роботи здійснено дослідження та розробку проєкту дизайну інтер'єру для культурного центру «Арт-Братислава». Було проаналізовано місце розташування культурного центру, що відображено на ситуаційному плані. Запропонована організація благоустрою об'єкта з великим обсягом озеленення для створення комфортного середовища в межах району. Обґрунтовано необхідність втручання в структуру будівлі для виконання демонтажу і встановлення додаткових елементів, а також їх вплив на майбутні планувальні рішення внутрішнього простору.

10. Беручи до уваги, що культурний центр «Арт-Братислава» є багатофункціональним закладом, були розроблені схеми функціонального зонування, які включають наступні зони: виставковий простір, зона творчої діяльності, торговельна зона, зона відпочинку та очікування, зона перегляду, зона подвійного призначення, гурткова зона, санітарно-технічна зона, транзитна зона, адміністративна зона та технічна зона.

11. Концепція дизайну закладу полягає у наповненні життям та мистецтвом простору сірої радянської будівлі. Передбачається втілення цього за допомогою елементів та принципів стилю Баухаус у поєднанні з принципами мінімалізму. Естетичні особливості стилю Баухаус, що включають відсутність зайвих деталей, чіткі геометричні форми та використання передових матеріалів, сполучені з мінімалістичним підходом до дизайну, сприяють створенню не лише естетично привабливого, але й функціонального та комфортного середовища для різних видів діяльності.

12. Розроблені авторські меблі, зокрема функціональні модульні дивани, які відповідають стильовій концепції дизайну інтер'єру і використовуються у виставковому просторі та зоні очікування. Також була розроблена система складних стільців настінного кріплення для захисного приміщення подвійного призначення.

13. На основі проведених досліджень було розроблено дизайн-проект культурного центру «Арт-Братислава», що включає в себе розробку креслень, вирішення функціональних та планувальних аспектів першого і другого

поверхів, а також створення розгорток та тривимірних візуалізацій оформлення основних приміщень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Абизов В., Сідорова А. Дизайн внутрішнього виставкового простору: композиційні прийоми і засоби. *Міжнародна науково-практична конференція*. Київ : КНУТД, 2022. С. 152–155.
2. Архітектурне проектування: навч. посібник/ О. В. Чемакіна, Л. М. Бармашина, Г. І. Болотов, Д. М. Ільченко, О. В. Кравченко, В. І. Дриженко. - К. : НАУ, 2016. - 300 с.
3. Безлюбченко О. Л. Планування і благоустрій міст. Харків : ХАМГ, 2011. 190 с.
4. Білодід Ю. М. , Поліщук О. П. Основи дизайну : навч. посіб. Київ : ПАРАПАН, 2004. 164 с.
5. ДБН В.2.2-16:2019. Культурно-видовищні та дозвілєві заклади. [На заміну ДБН В.2.2-16-2005; чинні від 01.11.2019]. Вид. офіц. Київ : Укрархбудінформ, 2019. 101с.
6. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. [На заміну ДБН В.2.2-17:2006; чинні від 01.09.2022]. Вид. офіц. Київ : Укрархбудінформ, 2018. 20 с.
7. ДБН В.2.2-9:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення. [ДБН В.2.2-9-2009; чинні від 01.09.2022]. Вид. офіц. Київ : Укрархбудінформ, 2018. 49 с.
8. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. Зміна №1 [Чинний від 2023-11-01]. Вид. офіц. К.: Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, 2023.
9. ДБН А. 2.2-3:2014. Склад та зміст проектної документації на будівництво Вид. офіц. Київ : Мінрегіон України, 2014. 31 с.
10. ДСТУ 3899-99. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення. Вид. офіц. Київ : Держстандарт України, 2002. 33 с.
11. Денисенко С. Теорія кольору: навчальний посібник Київ : Вища школа, 2021. 150 с.

12. Дорогань І. В. Терапія кольором: психологічний та фізіологічний аспекти. *Культура і сучасність : альманах*. 2023. № 2. С. 105–111.
13. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010. Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія. [Чинний від 01.11.2011]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2010. 181 с.
14. Гнатюк Л. Р., Драга М. Л. Особливості формоутворення модульних меблів-трансформерів. *Теорія та практика дизайну*. Київ : НАУ, 2013. Вип. 3. С. 15-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tprd_2013_3_4.
15. Гнатюк Л. Р., Новік Г. В., Яценко Є. О. Метал як формотворчий чинник в дизайні меблів для сидіння. *Open Access Peer-reviewed Journal Science Review*. Warsaw, Poland : Scientific Educational Center, 2018. 3(10), Vol.7, March. С.79–84.
16. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. Особливості культурного розвитку України в ХХ ст. *Культурологія : навч. посіб.* Київ : Центр навчальної літератури, 2007. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4497.html>
17. Жидкова Т. В., Глеба В. Ю., Чепурна С. М. Сучасний стан і пропозиції щодо захисту цивільного населення. *Український журнал будівництва та архітектури*. Київ, 2023. № 3. С. 72–78.
18. Здіорук С. І., Литвиненко О. М., Розумна О. П. Культурна політика України: національна модель у європейському контексті / за заг. ред. С. І. Здіорука. Київ : НІСД, 2012. 64 с.
19. Колосова Н.А, Осадча Є.О. Історичні передумови виставкової діяльності. *Теорія та практика дизайну*. Київ : НАУ, 2021. Вип. 24. С. 75–80.
20. Костюченко О. А. Сучасні тенденції в організації мережі арт-центрів. *Архітектура, будівництво, дизайн в освітньому просторі : колект. моногр. / за заг. ред. д-ра іст. наук В. В. Карпова*. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2021. С. 105–127.

21. Луценко А. О., Колосова Н. А., Василенко В. М. Дизайнерські вирішення нетипових мистецьких центрів. *Теорія та практика дизайну*. Київ : НАУ, 2023. Вип. 28(2). С. 173–182.
22. Методичні рекомендації для виконання практичних завдань і самостійної роботи з навчальної дисципліни «Архітектурно-дизайнерська ергономіка» (для студентів магістерської програми денної форми навчання спеціальності 192 – Будівництво та цивільна інженерія) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. І. Е. Линник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 46 с.
23. Нойферт Е. Будівельне проектування. Пер. з нім., сорокове вид., переробл. і допов. Київ : Видавництво «Фенікс», 2017. 624 с.
24. Олійник О. П., Гнатюк Л. Р., Чернявський В. Г. Конструювання меблів та обладнання інтер'єру : підруч. Київ : НАУ, 2014. 348 с.
25. Олійник О. П., Гнатюк Л. Р., Чернявський В. Г. Основи дизайну інтер'єру : навч. посіб. – Київ : НАУ, 2011. 228 с.
26. Підгрушний Г. П. Виставкова діяльність та її значення як інструменту регіонального розвитку. *Український географічний журнал*. Київ : Інститут географії НАН України, 2009. Вип. 1. С. 41–49.
27. Програма заходів, щодо сучасних засобів захисту цивільного населення / Т. В. Жидкова, В. Ю. Глеба, А. О. Насібович, А. В. Жлобницький. *Український журнал будівництва та архітектури*. Київ, 2022. № 3. С. 52–58.
28. Радюк А.Я., Чемакіна О.В.. Особливості формування громадського простору: Матеріали V Міжнар.наук.-практ.конф. "Архітектура та екологія", 29-30 жовтня 2013 р., м.Київ. - Ч.ІІ. - с.61-64.
29. Синтез мистецтв : навч. посіб. / Чернявський В. Г., Кузнецова І. О., Кара-Васильєва Т. В., Чегусова З. А. Київ : НАУ, 2011. 320 с.
30. Сідорова О. І. Основні тенденції в сучасному дизайні крісел. *Теорія та практика дизайну*: зб. наук. праць. Київ : Компрінт, 2018. Вип. 14. С.137–146.

31. Третяк О. В., Корпусова О., Клещова А. Основні закономірності формоутворення в органічному дизайні. *Теорія та практика дизайну* : зб. наук. праць. Київ : Компрінт, 2016. Вип. 10. С. 189–197.
32. Тягур В. М. Поширення ідей Баухаузу та їх вплив на розвиток світової дизайн-освіти. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III(35), Issue: 71, 2015*. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Spreading-of-Bauhaus-ideas-and-their-impact-on-the-global-design-education-V.-M.-Tiahur.pdf>.
33. Український мистецтвознавчий дискурс : колект. моногр. за заг. ред. д. і. н. В. В. Карпова. Рига : Izdevnieciba "BaltijaPublishing", 2020. 370 с.
34. Харитоновна А. А. Архітектурно-планувальне формування центрів образотворчого мистецтва : автореф. дис... канд. архіт. : 18.00.02. Київ, 2005. 20 с.
35. Шевчук Г. М. Культурне будівництво в Українській РСР. Український історичний журнал. 1960. № 4. С. 117–120.
36. Шумега С. С. Дизайн : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 300 с.
37. Ander G. D. Daylighting performance and design. New York : Wiley, 2003. 336p.
38. Boston C.G. Life story of an art therapist of color. *Art Therapy*. London : Jessica Kingsley, 2008. Issue 22 (4). P. 189–192.
39. Griffith W. A. The Bauhaus, 1919-1933. In Heilbrunn Timeline of Art History. New York : The Metropolitan Museum of Art, 2020. 48 p.
40. Pfeifere D. The Issues of Defining and Classifying Cultural Centres. *Economics and culture*. 2022. 19 (2). P. 28–37.
41. Ramachandran V.S., Hirstein W. The Science of Art: A Neurological Theory of Aesthetic Experience. *Journal of Consciousness Studies*. 1999. P.39–59.

Інтернет-видання

42. Інформація про PinchukArtCentre. URL: <https://new.pinchukartcentre.org/about>
43. Катаєва М. У столиці відкривається культурний кластер «Краків»: що там буде. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/83559/>
44. Кінотеатр «Братислава» – історія і приклад перетворення для районних кінозалів Києва. URL: <https://my-obolon.kiev.ua/ua/longridi/kinoteatr-bratislava-istoriya-i-priklad-peretvorennya-dlya-rajonnix-kinozaliv-kieva.html>
45. Кінотеатр «Братислава» на Оболоні: минуле та майбутнє районних кінозалів. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2016/12/08/kinoteatr-bratislava-na-oboloni-minule-ta-maybutnye-rayonih-kinozaliv/>
46. Мистецтво для Оболоні: як працює культурний центр Арт-Братислава. URL: <https://projects.weekend.today/artbratyslava>
47. Переосмислення центру сучасного мистецтва М17. URL: <http://aranchii.com/ua/blog/pereosmyslennia-m17/> (дата звернення 20.05.2024)
48. Публічні програми [PinchukArtCentre]. URL: <https://new.pinchukartcentre.org/ua/public-program>.
49. Український культурний фонд: як держава підтримує мистецтво? URL: <https://11l.ink/NMtQq>
50. Що таке артцентр? URL: <https://fgritb.knukim.edu.ua/home/news/shcho-take-arttsentr.html>
51. Antipode, new cultural centre in the heart of Rennes, a project by Dominique Coulon & Associés. URL: <https://www.floornature.com/antipode-new-cultural-centre-heart-rennes-project-dominique-17616/>
52. Beylikduzu Ataturk Arts and Cultural Center / SO? Architecture and Ideas. URL: <https://www.archdaily.com/911759/beylikduzu-arts-and-cultural->

center-so-architecture-and-

ideas?ad_source=search&ad_medium=projects_tab

53. Bogen, P. Business model profiling of cultural centres and performing arts organizations. Sweden : Trans Europe Halles. 2018. URL: <https://creativelenses.eu/wp-content/uploads/2018/10/Creative-Lenses-Business-Models-Profiling.pdf>
54. PinchukArtCentre – центр сучасного мистецтва у Києві. URL: https://stezhkamu.com/places/305_pinchukartcentre_-_centr_suchasnoho_mystectva_u_kyevi#google_vignette

ДОДАТКИ